

muze.

Kuća Janka Leskovara Valentinovo

Veljača 2022.

Naziv studije

Preliminarni muzeološki program

Naručitelj

Grad Pregrada

Autorice / Muze d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir
Mirna Draženović
Mateja Kuka
Lucija Biličić
Iva Klarić Vujović
Melita Trbušić
Meri Vesanović

Radna grupa

Marko Vešligaj, gradonačelnik grada Pregrade;
Marija Marjanović, pročelnica Upravnog odjela za opće poslove i društvene djelatnosti Grada Pregrade;
Jasna Petek, zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije;
Davor Špoljar, ravnatelj Muzeja grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina;
Igor Cindrić, viši stručni savjetnik – konzervator, Konzervatorski odjel u Krapini;
Ivana Cujzek, voditeljica Odjela za strateško planiranje i razvojne projekte u Zagorskoj razvojnoj agenciji;
Draženka Gretić, ravnateljica Gradske knjižnice Pregrada;
Zdravka Žiger, ravnateljica OŠ Janka Leskovara.

Sadržaj

Uvod	7
Temeljne izjave.....	10
Poslanje.....	10
Vizija	10
Temeljne vrijednosti	11
Čitanje mijenja i obogaćuje život.....	11
Kuća je mjesto susreta, povezivanja i stvaranja uspomena.....	11
Partnerstva i suradnje temelj su izgradnje održive budućnosti.....	11
Cjeloživotno učenje motivira pojedinca na aktivniju ulogu u društvu.	12
Neposredno iskustvo kulturne baštine i umjetnosti obogaćuje svakodnevicu.	12
Valentinovo je mjesto ljubavi.....	12
Ciljne skupine - persone.....	13
Đačka ekskurzija s profesorom hrvatskog jezika.....	13
Roditelji s dvoje djece.....	14
Mladi par iz Slovenije.....	14
Umirovljenik.....	15
Djelatnica u suvenirnici	15
Funkcionalno zoniranje	17
Opis prostora i trenutno stanje	17
Nova prostorna dispozicija.....	19
Suteren	19
Pomoćna zgrada.....	20
Okućnica s vrtom.....	20
Prizemlje	22

Terasa	22
Scenarij posjeta	24
Posjet individualnih posjetitelja stalnoj izložbi	24
Posjet grupa posjetitelja stalnoj izložbi	24
Posjet povremenim izložbama	24
Posjet povremenim događanjima	25
Signalizacija	25
Tematsko zoniranje	26
Janko Leskovar	26
Životopis	26
Književni opus	26
Kuća u Valentinovu	27
Novela kao književna vrsta	29
Društvo Mali Tabor	30
Dvorac Mali Tabor	30
Barun Hinko Kavanagh Ballyane	30
Ksaver Šandor Gjalski	31
Luka Marjanović	31
Mimica Kantoci	31
Književnici u Pregradi	34
Vladimir Nikolić	34
Pero Pjer Barić	34
Andrija Palmović	34
Rikard Jorgovanić	34
August Cesarec	35
Dvorci u okolici Pregrade	36
Dvorac Gorica	36
Dvorac Bežanec	36
Dvorac Dubrava	37
Scenarij izložbe	39

Duh mjesta (1.)	41
Leskovarov život-opis (2.)	41
Novela (3.)	44
Društvo Mali Tabor (4.)	46
Misao na vječnost (5.)	48
Dvorci i književnici našega kraja (6.)	50
Nacrt programskog sadržaja Kuće.....	52
Interpretacijska vođenja	53
Programi u multifunkcionalnoj dvorani	55
Poticanje čitanja i pisane riječi	55
Promocija lokalne i međunarodne književnosti	56
Čitanje za najmlađe.....	56
Sinergija književnosti i znanosti	56
Književnost i mentalno zdravlje	57
Povremene izložbe u galeriji u dvorišnoj zgradi	59
Programski asistenti – stažisti	59
Ponuda suvenirnice	61
Osnovna paleta suvenira	61
Proširena paleta suvenira	61
Suveniri koji potiču kreativno izražavanje i opuštanje	61
Ukrasni i umjetnički predmeti	61
Književnost, kozmologija i astronomija	62
Gastronomski suveniri	62
Publikacije	62
Okućnica	64
Zagorski vrt	64
Portretna skulptura Janka Leskovara	64
Dječja igra i zabava u dvorištu Kuće	64
Prostor za zaljubljene – stablo želja	64
Topografija Janka Leskovara	66

Plan provedbe realizacije stalne izložbe.....	68
Izvedbena dokumentacija.....	68
Muzeologija/interpretacija/razvoj sadržaja	68
Dizajn.....	68
Troškovnici izvedbenih rješenja	70
Implementacija	71
Muzeologija / interpretacija / upravljanje.....	71
Dizajn.....	71

Uvod

Unatoč kratkoj stvaralačkoj karijeri od svega četrnaestak godina, Janko Leskovar (1861.-1949.) svojim je kratkim proznim djelima – novelama – uspio napraviti otklon od dominacije realističke paradigme koja je do kraja 19. stoljeća prevladavala u hrvatskoj književnosti i time postaviti temelje hrvatske književne moderne. Rođen u Valentinovu kraj Pregrade, počeo je pisati u dobi od 30 godina, a njegova je antologijska pripovijetka *Misao na vječnost* odmah nakon izdavanja 1891. godine postala prihvaćena i među kritičarima i među publikom.

O važnosti Janka Leskovara za lokalnu zajednicu svjedoči činjenica da njegovo ime nose pregradska osnovna škola i kulturno društvo, da se u Gradu organizirao znanstveni skup posvećen njemu, da je 1992. godine objavljen i zbornik radova o njegovom opusu te da je 1993. godine Ogranak Matice hrvatske iz Pregrade pokrenuo ediciju Zagorski cvijeci u kojoj su objavljena Leskovarova sabrana djela. Veliki iskorak u slavljenju književnika dogodio se 2019. godine kada je lokalna zajednica otkupila Leskovarovu kuću u Valentinovu. Njezinom obnovom želi se obogatiti kulturna i turistička ponudu Grada Pregrade te istovremeno očuvati uspomena na ovog lokalnog književnika koji je danas sastavni dio svake srednjoškolske čitanke iz hrvatskog jezika.

Uređenje Kuće Janka Leskovara u Valentinovu¹ zajednički je projekt Krapinsko-zagorske županije i Grada Pregrade, a projekt se provodi u suradnji s Muzejom grada Zlatko Dragutin Tudjina (u nastavku: Muzej grada Pregrade).

¹ Danas zaštićeno kulturno dobro – Registar kulturnih dobara RH: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-4664> (pregledano 10.1.2022.). U nastavku dokumenta koristimo kraticu Kuća. U literaturi se Kuća spominje kao rodna kuća pisca, no prema podacima Muzeja grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina, Leskovar je ovu kuću kupio 1922. godine.

² <https://www.pregrada.hr/plan-razvoja-grada-pregrade> (pregledano 10.1.2022.)

Revitalizacija književnikova doma u skladu je i s vizijom koja je donesena u Planu razvoja Grada Pregrade od 2021. do 2027.: „Pregrada - poduzetan Grad usmjeren prema uključivosti, inovacijama, održivosti i prepoznatljivosti u široj okolici“, a posebno s trećim razvojnim ciljem Pregrade kao grada znanja, mjesta okupljanja, društvenih događanja i kvalitetnih usluga za svoje građane.²

Prvi korak prema realizaciji ove vizije je fizička obnova kuće koja je, nažalost, dodatno stradala u potresu koji je u ožujku 2020. godine pogodio Zagreb i okolicu. Nakon provjere stanja nakon potresa građevini je dodijeljena žuta naljepnica – privremeno neuporabljivo. Odlukom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, za prvu su fazu obnove već osigurana bespovratna financijska sredstva iz Fonda solidarnosti Europske unije. Provedbom projekta pod nazivom „Izrada projektne dokumentacije i provedba mjera zaštite rodne kuće Janka Leskovara, Valentinovo 9, Pregrada“ izradit će se potrebna projektna dokumentacija te provesti radovi na konstruktivnoj obnovi zgrade koja je nužna zbog opasnosti od urušavanja objekta te zbog daljnjih planova vezanih uz obnovu i revitalizaciju kuće.³

Drugi korak prema revitalizaciji Kuće započeo je izradom ovog preliminarne muzeološkog programa. To je prva razina pripreme dokumentacije uređenja stalnih muzejskih izložbi i istovjetan je dokumentu koji Hrvatsko muzejsko vijeće naziva Muzeološka koncepcija stalnog postava⁴.

³ <https://www.zara.hr/projekti/106-izrada-projektne-dokumentacije-i-provedba-mjera-zastite-rodne-kuce-janka-leskovara-valentinovo-9-pregrada> (pregledano 10.01.2022.)

⁴ <https://min-kulture.gov.hr/izdvojena-lijevo/kulturne-djelatnosti-186/muzejska-djelatnost-363/hrvatsko-muzejsko-vijece-535/upute-hrvatskog-muzejskog-vijeca-za-izradu-muzeoloske-koncepcije-stalnog-postava/21462> (pregledano: 25. veljače 2022.)

Preliminarni muzeološki plan stalne izložbe Kuće nastao je na temelju bliske suradnje s lokalnim dionicima. Nakon razgovora i terenskog obilaska lokacije, koji je bio fotografski dokumentiran, održana je radionica s lokalnim dionicima putem platforme Zoom. Na radionici su sudionici definirali pojedine aspekte Kuće, određivši tako ciljne skupine i funkcionalno zoniranje. Uvidom u dostupnu građu vezanu uz život i stvaralaštvo Janka Leskovara, uz dodatno istraživanje, iskristalizirala se ideja o poslanju Kuće, o tome što bi budući muzejski postav trebao predstavljati te na koji bi način najbolje mogao doprinijeti doživljaju književnika, duha mjesta i vremena u kojem je stvarao, ali i pružiti relevantne sadržaje kako za lokalne ljude, tako i za sve druge posjetitelje.

Preliminarni muzeološki program organiziran je u sedam poglavlja:

- Uvod;
- Temeljne izjave – otkriva poruke koje čine poslanje i viziju Kuće te komuniciraju njezine vrijednosti;
- Funkcionalno zoniranje – donosi detaljnu raščlambu i definiranje cjelokupnog prostora, uzimajući u obzir sve elemente koji su važni za kreiranje funkcionalnog prostora prilagođenog korisnicima;
- Tematsko zoniranje – donosi glavne teme i narative iz kojih se razvija scenarij izložbe;
- Scenarij izložbe – najvažniji dio koji predstavlja razrađenu priču: njezine ključne poruke, interpretacijske ciljeve i medije pomoću kojih će priča izložbe biti ispričana i prenesena uz korištenje dobrih primjera iz prakse – *benchmarking* analizu;
- Nacrt programskog sadržaja Kuće – donosi prijedloge programa, povremenih izložbi u galeriji, ponudu suvenirnice, sadržaje okućnice te topografiju Janka Leskovara;
- Provedba realizacije stalne izložbe – donosi kratak opis budućih faza rada, njihove očekivane rezultate te vremenske okvire njihove provedbe.

Samostalni prilog preliminarnom muzeološkom programu je preliminarni troškovnik koji je ključan za planiranje i provedbu aktivnosti u narednim fazama razvoja projekta.

Slikovni prikazi na sljedećoj stranici:

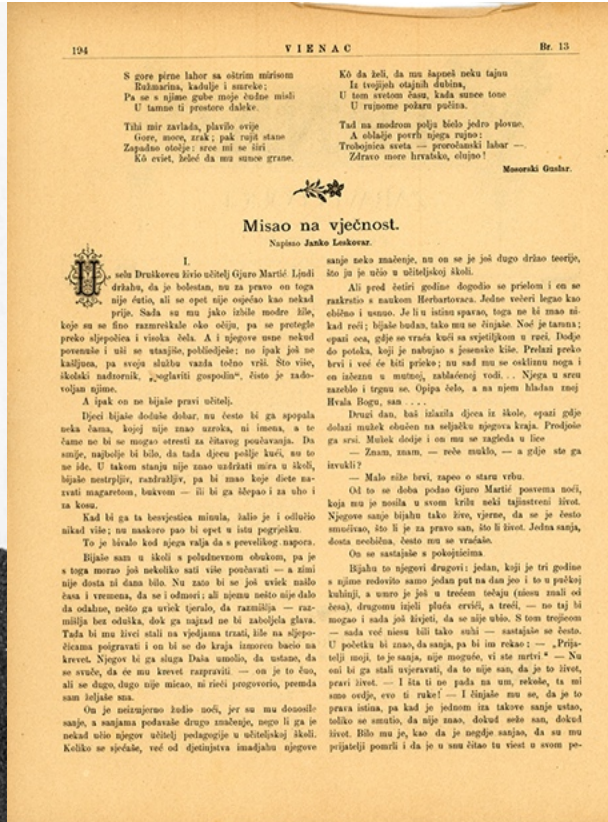
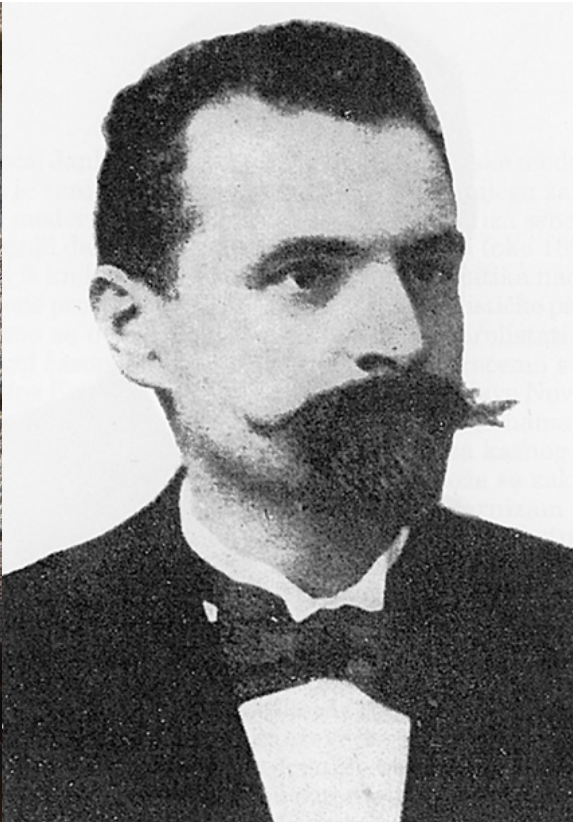
Gore lijevo: Kućni broj na kući u Valentinovu, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Gore lijevo sredina: Janko Leskovar, <https://www.matica.hr/vijenac/651/leskovar-u-pismima-28760/> (pregledano 12.01.2022.)

Gore desno sredina: Misao na vječnost u Vijencu iz 1891. godine, <https://www.matica.hr/vijenac/651/leskovar-u-pismima-28760/> (pregledano 12.01.2022.)

Gore desno: Spomen-ploča Janku Leskovaru na kući u Valentinovu, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Dolje: Kuća Janka Leskovara, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Temeljne izjave

U ovome su poglavlju predstavljene temeljne izjave Kuće: **poslanje, vizija i vrijednosti**. One nam služe kako bismo jasno mogli definirati svrhu postojanja Kuće, njezin razvoj i djelovanje u budućnosti te smjer prema ostvarenju željenih rezultata.

Poslanje predstavlja **svrhu**, vizija **budućnost**, a vrijednosti **uvjerenja** – to su različite, ali međusobno povezane niti vodilje uspostave i razvoja Kuće.

Poslanje je ključno za cjelokupno djelovanje, vizijom se određuje smjer djelovanja za dobrobit posjetitelja, lokalne zajednice i poticanje međusobne inspiracije svih dionika, korisnika i posjetitelja, a vrijednosti su glavne vodilje prisutne u svakodnevnom poslovanju.

Temeljne su izjave korisne isključivo ako se provode i ostvaruju svakodnevno. Kako bi to bilo ostvarivo, cijeli tim Kuće treba međusobno surađivati, aktivno djelovati, napredovati i težiti izvrsnosti, pritom se ponašajući etično i djelujući održivo.

Poslanje

Izjava o poslanju temelj je svakog mjesta slavljenja baštine za posjetitelje. Ona govori o svrsi postojanja i osigurava temelje za oblikovanje vizije razvoja, vrijednosti i ukupne upravljačke politike.

Poslanje glasi:

Otkrivajući zavičaj i književni svijet Janka Leskovara potičemo književno stvaralaštvo i ljubav prema čitanju te osnažujemo duh mjesta Valentinova, omiljenog odredišta zaljubljenih.

Vizija

Vizija otkriva realizaciju svrhe postojanja Kuće. Izjave o viziji su inspirativne kako bi osnažile i motivirale sve sudionike i dionike u procesu njezina pokretanja, djelovanja i dugoročnog razvoja.

Glavna pitanja na koja izjave o viziji trebaju odgovoriti su: Kako se Kuća odnosi prema svojim posjetiteljima i zajednici? Kako djeluje na dobrobit i blagostanje ljudi i poboljšava njihovu kvalitetu života? Tko sve od nje ima koristi?

- Kuća je važno društveno i kulturno središte Valentinova, Pregrade i Krapinsko-zagorske županije te istaknuta kulturno-turistička atrakcija ovoga kraja.
- Svojim djelovanjem Kuća potiče na participaciju, dijalog i kreativno izražavanje, osnažujući pritom lokalnu zajednicu i sve svoje posjetitelje.
- Interpretacijom života i stvaralaštva Janka Leskovara Kuća slavi hrvatsku književnost i njezine veze s europskim i svjetskim književnostima.
- Suradnjom s drugima Kuća osnažuje vlastito djelovanje, stječe nove perspektive i ideje te ulaže u vlastitu budućnost.
- Kuća je istaknuta turistička atrakcija Krapinsko-zagorske županije, a njezina tematska posebnost osnažuje identitet mjesta Valentinova kao destinacije zaljubljenih. Jedan od motiva turističkih posjeta je ljubav, a ljubav (iako najčešće neuzvraćena ili nesretna) je glavni pokretač svih Leskovarovih djela.

Temeljne vrijednosti

Temeljne vrijednosti određuju dugoročne strategije i ciljeve te utječu na donošenje odluka. Istaknute su u načelima osnivanja Kuće, njezinom identitetu, sadržajima, brendu i komunikaciji prema javnosti i posjetiteljima. One su srž koje Kuću čine jedinstvenom, privlačnom i relevantnom.

Čitanje mijenja i obogaćuje život.

Kuća je posvećena prvenstveno Leskovarovu književnom stvaralaštvu, stoga je jedan od glavnih ciljeva poticati kulturu čitanja, posebno kod mlađih generacija. Upravo će stalna izložba nastojati potaknuti interes za čitanjem – posjetitelj će kroz nju moći uroniti u svijet Leskovarovih djela i time otkriti nove načine za drugačije i kreativno razumijevanje knjiga.

Izložba će svojim inovativnim pristupom uspostaviti komunikaciju s književnim djelima koja će posjetiteljima biti bliža i razumljivija te će se na taj način djelovati u smjeru razvoja čitateljske publike. Kuća svim svojim programima u svakome budi strast prema knjigama i čitanju. Jer, knjige nam pomažu boriti se protiv neznanja, steći perspektivu, naučiti nešto novo ili nas jednostavno zabaviti.

Kuća je mjesto susreta, povezivanja i stvaranja uspomena.

Kuća u skladu s nastojanjima naprednih muzeja 21. stoljeća teži tome da bude toplo i ugodno mjesto susreta, interakcije, dijaloga, razmjene ideja i različitih perspektiva, kao i nezaboravno mjesto stvaranja uspomena.

Kuća želi postati relevantno mjesto interakcije prvenstveno između članova lokalne zajednice, ali i između svih ostalih posjetitelja. Zato je zamišljena kao prostor zajednice u kojemu će ljudi kvalitetno provoditi svoje slobodno vrijeme, ali i aktivno participirati u raznolikim programima.

Posjetitelji koji dolaze iz daljih krajeva u Kući će moći osjetiti ovdašnji autentični duh mjesta i povezati se sa svojim domaćinima i drugim ljudima. Participativni izložci i programske aktivnosti poticati će posjetitelje na međusobnu interakciju te im pružiti osjećaj zajedništva i pripadnosti. Na taj će način posjetitelji steći nova, jedinstvena iskustva, a Kuća će kao mjesto susreta pridonijeti osnaživanju inspirativnih odnosa.

Partnerstva i suradnje temelj su izgradnje održive budućnosti.

Kuća se umrežava s drugim institucijama, organizacijama i pojedincima s kojima dijeli slične interese i vrijednosti. Umrežavanja se ostvaruju već na lokalnoj razini jer Kuća aktivno surađuje s pojedincima, udrugama i institucijama Pregrade i Krapinsko-zagorske županije. Suradnje na nacionalnoj razini ostvaruju se u obliku različitih nacionalnih projekata u područjima kulture i turizma, dok se na međunarodnoj razini Kuća može povezati s drugim mjestima ili organizacijama koje baštine i slave svoje književno naslijeđe.

Umrežavanje s drugima način je da Kuća dodatno osnaži svoje kapacitete i ulaže u vlastitu održivu budućnost, osnažujući univerzalne vrijednosti čitanja.

Cjeloživotno učenje motivira pojedinca na aktivniju ulogu u društvu.

Učenje se danas više ne događa isključivo unutar zidova škola – uči se u svim razdobljima života, na tečajevima, radionicama, različitim aktivnostima i hobijima, internetu, ali i – u kulturnim institucijama. Izložbe kao neformalni oblik učenja kod posjetitelja trebaju potaknuti znatiželju, želju za otkrivanjem novih spoznaja, potaknuti ih na promišljanje i inspirirati. Osim izložbe, Kuća putem svojih aktivnosti posjetiteljima pruža stjecanje novih znanja i vještina, potiče kreativnost te općenito bogati njihovo iskustvo. Sadržaji su prilagođeni različitim dobnim skupinama, kako bi svatko u Kući mogao pronaći nešto za sebe, svoj osobni razvoj i dobrobit.

Neposredno iskustvo kulturne baštine i umjetnosti obogaćuje svakodnevicu.

Fizički susret s baštinom i umjetnošću iskustvo je koje ima posebnu vrijednost. Osim što će posjet Kući omogućiti uranjanje u svijet Leskovarovih priča i omogućiti susret s njegovim domom, knjigama, rukopisima i fizičkim predmetima, posjetitelj će ovdje osjetiti duh mjesta njegova zavičaja, pitoresknog zagorskog krajolika s dvorcima i kurijama, koji čini topografiju i svih njegovih književnih djela.

Posjet Kući pruža mogućnost za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, bilo da je posjetitelj sam ili u društvu obitelji ili prijatelja. Kvalitetna prezentacija i interpretacija omogućuju posjetitelju da se poveže s vrijednostima Leskovarove ostavštine i lokalne baštine i time obogati svoj život.

Valentinovo je mjesto ljubavi.

Izlet u Valentinovo posebno je privlačan oko dana zaljubljenih. Leskovarova su djela, iako svojom atmosferom mračna i tragična, zapravo priče o ljubavi – uglavnom, nesretnoj, no upravo je iz takvih priča moguće izvući snažne poruke koje mogu motivirati na borbu u trenucima u kojima se čini da je život težak.

Kuća stoga ima širok spektar mogućnosti za osmišljavanje kreativnih sadržaja vezanih uz tematiku ljubavi kojima će moći privući velik broj posjetitelja, kako iz okolnih područja, tako i iz mnogo širih dijelova Hrvatske, ali i susjednih zemalja.

Ciljne skupine - persone

Persone su izmišljeni likovi koji su stvoreni na temelju istraživanja kako bi se predstavili različiti tipovi korisnika i posjetitelja Kuće. Stvaranje persona pomaže u procesu izrade muzeološkog programa razumjeti njihove potrebe, iskustva, ponašanja i ciljeve. Tako se prepoznaje da različiti ljudi imaju različite potrebe i očekivanja, a također pomaže da se u procesu konceptualizacije stalne izložbe i programa povežemo s različitim stvarnim korisnicima. Persone usmjeravaju ideje i pomažu ostvarenju stvaranja dobrog korisničkog iskustva za ciljane korisničke skupine.

Đačka ekskurzija s profesorom hrvatskog jezika

Profesor hrvatskog jezika dovodi učenike nakon pročitane lektire Janka Leskovara – *Misao na vječnost*. Organizira posjet u dogovoru s Kućom, rezervira ulaznice za grupu i vodstvo po stalnom postavu. Pri dolasku, autobus se parkira na parkiralištu Kuće. Učenici ulaze u Kuću, ostavljaju jakne i torbe u garderobi. Autobus učenika se dijeli u dvije grupe. Jedna grupa se smješta u prostor za radionice, a druga se upućuje na stalnu izložbu. Nakon radionice/izložbe grupe mijenjaju mjesta. Na kraju posjete učenici nastavljaju druženje u dvorištu Kuće.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- lektira, inspiracija na temelju Leskovarovih djela
- sentimentalnost
- znatiželja, tematika ljubavi
- posjet Valentinovu, Pregradi i Zagorju

- književnost, prirodne ljepote Zagorja

Koje se njihove potrebe trebaju zadovoljiti u Kući i na izložbi?

- garderoba s ormarićima ili vješalicama za kapute
- suvenirnica
- stalni postav o Janku Leskovaru, spomen-soba
- prostor za radionice, multifunkcionalna dvorana
- dijelovi postava na temu Valentinova, ljubavi, dvoraca
- stolovi i klupe u dvorištu
- ugostiteljski sadržaj

Što očekuju od posjete?

- zabavni sadržaj
- atraktivan postav
- edukativni sadržaj
- sadržaji koji nadopunjuju, proširuju nastavne materijale, školski plan i program
- predstavljena Leskovarova djela
- cjenovno dostupni suveniri

Što će ih oduševiti?

- filmovi, zvukovi, hologrami, proširena stvarnost, AR naočale
- čarobno ogledalo?
- vremenska kapsula
- druga strana Leskovara – poljoprivrednik i vinogradar
- Leskovarovo vino?

Roditelji s dvoje djece

Nakon vikenda provedenog u Krapinskim toplicama, roditelji s djecom uputili su se u razgledavanje okolice. Putem interneta saznaju za Kuću Janka Leskovara i odlučuju se za posjet. Pri dolasku kupuju obiteljsku ulaznicu, ostavljaju jakne i odlaze samostalno razgledati izložbu, nakon čega u suvenirnici kupuju suvenire.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- prirodne ljepote Pregrade i Zagorja
- tema ljubavi i zaljubljenosti, Valentinovo
- specijalizirani sadržaji prilagođeni djeci – bojanke, dječji kutak
- vremenski tobogan / dizalo
- kupnja suvenira, izložba

Koje se njihove potrebe trebaju zadovoljiti u Kući i na izložbi?

- prostor za igranje i zabavu djece
- dječja igraonica na temu dvoraca
- sadržaji o astronomiji
- bogata ponuda suvenirnice
- garderoba za ostavljanje stvari

Što očekuju od posjete?

- ponuda kvalitetnih suvenira
- interaktivni sadržaji prilagođeni djeci
- multimedijaska izložba, interaktivnost
- dječji sadržaji u dvorištu, na otvorenome
- siguran prostor za djecu (ograđeno, dostupno)

Što će ih oduševiti?

- unikatni i atraktivni suveniri – ručni rad
- sadržaj dostupan na klik – pametni uređaji – *touchscreen*
- vrtuljak ili tobogan
- tematske priče
- vremenska kapsula za pohranu misli, dojmova

Mladi par iz Slovenije

Mladi par iz Rogaške Slatine u Sloveniji nakon kraće scenične vožnje osobnim automobilom stiže u Valentinovo na izlet. U potrazi su za kulturnim sadržajem i gurmanskom okrepom u kojima će moći uživati zajedno. Za Kuću Janka Leskovara saznali su preko prijatelja iz amaterskog astronomskog društva. Pri dolasku kupuju ulaznice, ostavljaju osobne stvari i zajedno obilaze izložbu. U suvenirnici kupuju uspomene na ovaj izlet, nakon čega odlaze uživati u specijalitetima zagorske kuhinje i vina.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- adresa Valentinovo, ljubav
- život pisca u ono doba
- lokacija, blizina sa Slovenijom
- znatiželja

Koje se njihove potrebe trebaju zadovoljiti u Kući i na izložbi?

- inovativnost
- interaktivni multimedijски sadržaji
- lijepi i zanimljivi suveniri, *photo pult*
- povezanost postava s djelima književnika (*Misao na vječnost, Sjene ljubavi* – igra sjenama)

Što očekuju od posjete?

- mogućnost cjelodnevnog organiziranog posjeta
- romantičnost okruženja
- *wedding space*
- uspomena, uzbuđenje

Što će ih oduševiti?

- uređen prostor za vjenčanje na otvorenom
- uređen prostor za zavjete
- posebna ponuda za davanje/obnovu zavjeta u prostoru
- suveniri, ljubavni kolač, vino
- povezanost s ostalim sadržajima u Pregradi

Umirovljenik

Umirovljenik iz okolice Pregrade dolazi u Kuću Janka Leskovara na javni događaj tematski vezan uz sadržaj stalne izložbe. Po dolasku u Kuću ostavlja osobne stvari i sudjeluje u programu nakon čega se zadržava na druženju i/ili zakuski te obilazi stalnu izložbu uz tematsko vodstvo.

Koja je njihova motivacija dolaska?

- doživljaj života književnika
- sentimentalnost
- uživanje u prirodi – šetnja do Kuće
- kvalitetno provođenje vremena
- druženje, upoznavanje drugih osoba

Koje se njegove potrebe trebaju zadovoljiti u Kući i na izložbi?

- doživljaj načina života književnika
- prilagođenost prostora osobama s posebnim potrebama
- povezivanje prošlosti i sadašnjosti
- jednostavnost multimedijanskog sadržaja – intuitivnost
- lako snalaženje u prostoru i postavi

Što očekuju od posjete?

- edukaciju, druženje, zabavu
- ljubav, prijateljstvo
- ugodno provedeno vrijeme
- interaktivne radionice / sadržaj
- ljubaznost, stručnost, susretljivost, nenametljivost djelatnika

Što će ga oduševiti?

- novo poznanstvo
- idejno rješenje muzeja
- topli napitak – jako dobra kava
- prilagođenost sadržaja osobama starije životne dobi
- mogućnost ostavljanja ljubavnih poruka/pisama

Djelatnica u suvenirnici

Djelatnica u suvenirnici na posao u Kući Janka Leskovara dolazi iz grada Pregrade. Na posao stiže biciklom, a u slučaju lošeg vremena osobnim automobilom ili autobusom. Po dolasku na radno mjesto osobne stvari ostavlja u garderobi. Djelatnica radi u smjeni od osam sati.

Za radnog vremena priprema prostor za prihvrat posjetitelja (uključuje multimedijske i rasvjetne elemente izložbe), obavlja administrativne zadatke, zaprima telefonske i elektroničke upite o vodstvima, zaprima upite medija, održava društvene mreže, prodaje ulaznice i suvenire, vodi evidenciju o stanju suvenira, drži interpretacijska vodstva izložbom. Po završetku radnog vremena predaje smjenu ili zaključava prostor i odlazi kući.

Koje osnovne zadatke obavlja?

- prodaje suvenire i ulaznice
- informiranje, bilježenje termina dolazaka
- promocija na društvenim mrežama
- vodi brigu o tehnici, rasvjeti, multimediji
- vodstva

Koje su njezine potrebe u prostoru/radnom mjestu?

- blagajna, računalo, POS, plaćanje na rate, određene cijene, vitrine, skladište
- prostor za okrpju, čajna kuhinja za skuhati topli napitak
- informatička podrška
- strojnica za grijanje/hlađenje, WC
- garderoba – zaprimanje osobnih stvari posjetitelja - eventualno

Situacije u kojima je u interakciji s posjetiteljima?

- prodaja suvenira i ulaznica
- vodstva
- sudjeluje u organizaciji radionica
- objave na društvenim mrežama, upiti preko istih, telefona, maila

Najveći izazov na radnom mjestu?

- Strani posjetitelji – mora govoriti jedan strani jezik
- Stariji posjetitelji – doživljaj interaktivnog postava
- Ne stíže obaviti svoja zaduženja
- Tko je mijenja na bolovanju ili godišnjem?
- Uredovno radno vrijeme – tko je mijenja na događajima izvan tog vremena?

Funkcionalno zoniranje

Opis prostora i trenutno stanje

Trenutno stanje kuće zahtijeva potpunu renovaciju i adaptaciju. Dispozicija interijera rezultat je stambene namjene kuće. Kuća se sastoji od dvije etaže podjednake kvadrature – suterena (150 m²) i prizemlja (142 m²). Iako oblikom iste, etaže imaju nešto drugačiju dispoziciju prostora. Glavno pročelje okrenuto je prema jugozapadu, no ulaz u suteran nalazi se na jugoistočnoj strani. Stražnji, sjeveroistočni dio kuće, dijelom je ukopan u teren. Zbog toga suteran ima jednu prostoriju „više“ – iznad nje se u razini prizemlja nalazi natkriveni trijem sa stražnjim ulazom, a trijem je povezan s otvorenim zelenim prostorom koji se može pretvoriti u terasu površine 45 m².

Unutrašnjost kuće danas je onakva kakva je ostala nakon što se kuća posljednji puta koristila. Pojedini dijelovi namještaja iskoristit će se za budući izložbeni postav, a pojedini će, zajedno s određenim predmetima, postati dio inventara Muzeja grada Pregrade.

U dvorištu se nalazi još jedna, manja građevina, koja funkcijski može nadopuniti glavnu građevinu.

Slikovni prikazi na sljedećoj stranici:

Kuća Janka Leskovara u Valentinovu, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Nova prostorna dispozicija

Nove funkcionalne zone definirane su u suradnji s dionicima na *online* radionici održanoj 30. studenog 2021. godine. Na radionici su bili prisutni:

- Marko Vešligaj, gradonačelnik grada Pregrade;
- Marija Marjanović, pročelnica Upravnog odjela za opće poslove i društvene djelatnosti Grada Pregrade;
- Jasna Petek, zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije;
- Davor Špoljar, ravnatelj Muzeja grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina;
- Igor Cindrić, viši stručni savjetnik – konzervator, Konzervatorski odjel u Krapini;
- Ivana Cujzek, voditeljica Odjela za strateško planiranje i razvojne projekte u Zagorskoj razvojnoj agenciji;
- Draženka Gretić, ravnateljica Gradske knjižnice Pregrada;
- Zdravka Žiger, ravnateljica OŠ Janka Leskovara.

Nove funkcije prostora određene su na temelju prilagodbe prostora idealnom hodogramu posjeta, odnosno funkcionalnom i logičnom redoslijedu po kojem se posjetitelj kreće kako bi dobio najpotpunije iskustvo. Kako bi se osiguralo zadovoljenje svih potreba posjetitelja, nužno je osigurati prostore poput garderobe i sanitarnog čvora, a cjelokupan prostor treba biti definiran tako da se posjetitelj u njemu osjeća ugodno, sigurno i dobrodošlo.

Prostor Kuće ima dva prijemna prostora koja se sastoje od info pulta, suvenirnice i garderobe. Jedan se nalazi u suterenu, a drugi u prizemlju. Glavni je ulaz u Kuću onaj u prizemlju, stoga je prijemni prostor prizemlja veći. Zamišljeno je da pojedinačni posjetitelji ulaze u prizemni dio i koriste gornji prijemni prostor. Ondje mogu kupiti ulaznice, ostaviti stvari i kupiti suvenire. Kada u Kuću dolazi veći broj posjetitelja koji je potrebno podijeliti u grupe, oni ulaze u suteran i koriste donji prijemni prostor. Dio zatim odlazi na kat na izložbu, a dio ostaje u suterenu u multifunkcionalnoj dvorani. Ulaz u suteran koristi se i tijekom odvijanja događanja u multifunkcionalnoj

dvorani. Tako suteran funkcionira kao samostalan prostor, rasterećujući prostor gornje etaže.

Suteran

Prijemni prostor

Info pult / Suvenirnica / Garderoba

Info pult služi za prodaju ulaznica i pružanje svih relevantnih informacija o uslugama koje Kuća pruža. Pored info pulta se nalazi **suvenirnica** koja sadrži užu paletu suvenira. U **garderobi** posjetitelji ostavljaju stvari. Garderoba u suterenu ima mogućnost prihvata veće grupe posjetitelja

Multifunkcionalna dvorana

Multifunkcionalna dvorana obuhvaća različite funkcije te služi kao dopuna programskim aktivnostima Kuće. U njoj se nalazi dio izložbenog postava posvećen dvorcima i književnicima Pregrade te se prikazuje prikladna projekcija. No, dvorana se koristi i za održavanje različitih predavanja, književnih večeri, koncerata, radionica i sličnih aktivnosti. U kreiranju aktivnosti veliku ulogu ima Odbor za očuvanje baštine književnika Janka Leskovara.

Prostor za djelatnike

Čajna kuhinja / Spremište

U suterenu se nalaze dvije prostorije namijenjene zaposlenicima. U jednoj se nalazi **čajna kuhinja**, a u drugoj **spremište**, odnosno skladište.

Sanitarni čvorovi

U stražnjem se dijelu suterena nalaze odvojeni **sanitarni čvorovi**: za žene, za muškarce te za osobe s invaliditetom. Kako bi prostor bio maksimalno prilagođen svim potrebama posjetitelja, poželjno je imati i dio za prematanje beba.

Horizontalna i vertikalna komunikacija

Stubište / Hodnici

Prostornu komunikaciju u kući čine **hodnici i stubište**. Stubište se nalazi desno od ulaza u suteran. Vodi u gornju etažu, odnosno prizemlje, te tako povezuje ulazni dio s izložbenim.

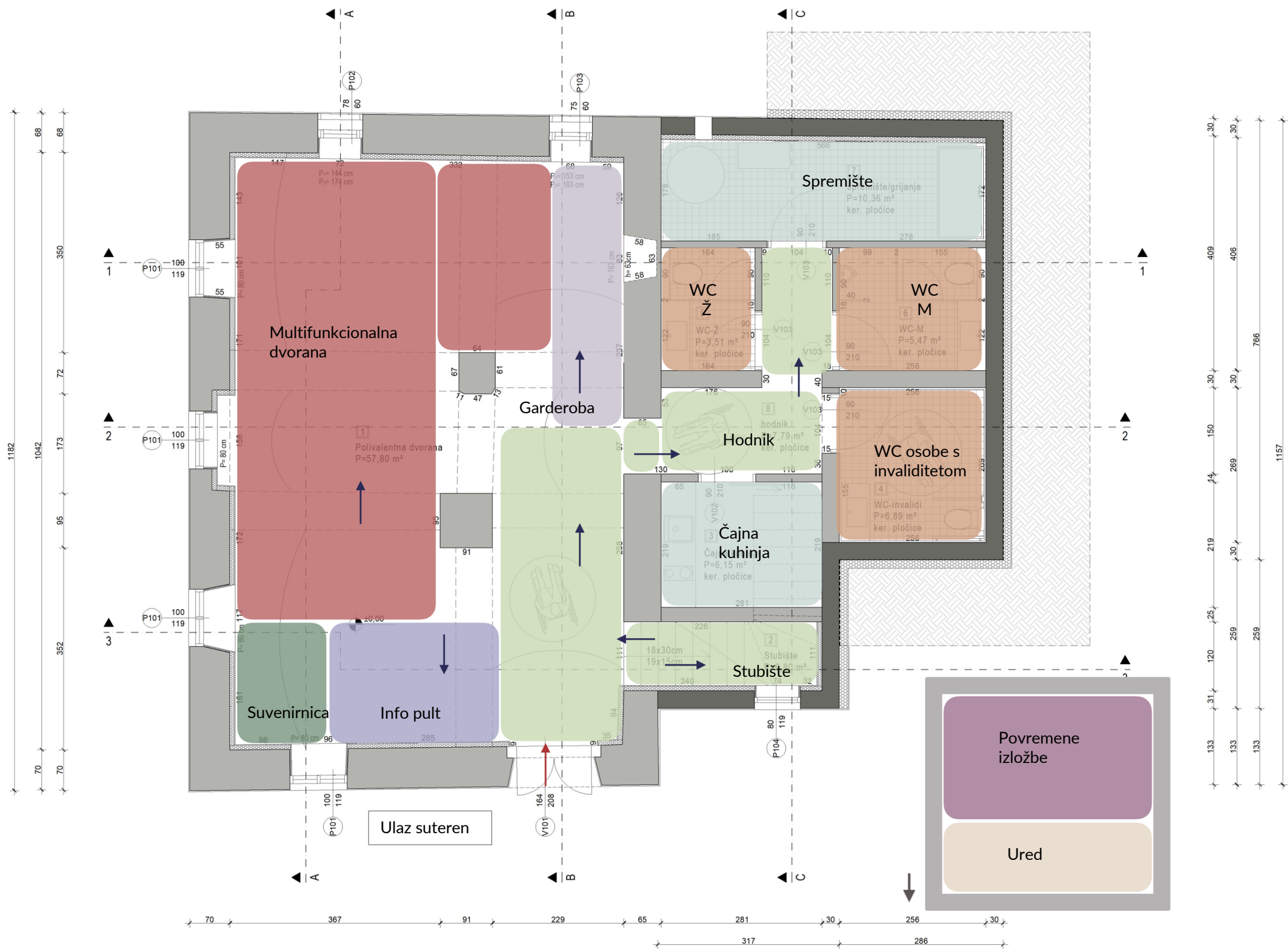
Pomoćna zgrada

Povremene izložbe / Uredi

Manja zgrada koja se nalazi pokraj glavne kuće ucrtana je na tlocrt suterana. U nju su smješteni **prostor za povremene izložbe i uredski prostor**. Kako bi se povremene izložbe mogle održavati, potrebno je posjedovati potreban namještaj i drugu opremu. On se može skladištiti u prostoru pomoćne zgrade ili u spremištu u kući.

Okućnica s vrtom

Dvorište i vrt služe za komunikaciju i prihvata posjetitelja te kao prostor za održavanje programa na otvorenom. Okućnica s vrtom hortikulturno je uređena kao **zagorski vrt**, a opremljena je urbanom opremom i namještajem za **odmor** posjetitelja. Ovdje se nalazi i **dječje igralište** te punkt na kojem posjetitelji mogu slaviti ljubav – **stablo želja**.

Prizemlje

Prijemni prostor

Info pult / Suvenirnica / Garderoba

Na info pultu se prodaju ulaznice i pružaju relevantne informacije. U garderobi posjetitelji mogu ostaviti stvari. Suvenirnica sadrži širu lepezu proizvoda, stoga njezina oprema podrazumijeva adekvatan namještaj u prostoru. Ponuda suvenirnice uključuje posebno osmišljene suvenire, publikacije te prehrambene proizvode, odnosno gastronomske suvenire.

Stalna izložba

Prostor stalne izložbe obuhvaća četiri prostorije i prostor hodnika. Idejno rješenje stalnog postava prilagođeno je postojećoj tipologiji prostora. Svaka je prostorija posvećena određenim temama vezanim uz život i stvaralaštvo Janka Leskovara.

Kontrolna soba

Kontrolna soba namijenjena je isključivo djelatnicima Kuće, a u njoj se nadzire rad svih multimedijских elemenata izložbe i druge IT opreme Kuće.

Terasa

Prostor **terase** služi kao mjesto za **odmor i relaksaciju**. Na njoj se nalaze klupe kako bi posjetitelji mogli uživati na svježem zraku. Klupe mogu biti drvene, a moguće je postaviti i pametne klupe – klupe sa solarnim panelima na kojima je moguće napuniti mobitel ili se spojiti na Wi-Fi. Potrebno je postaviti i koševe za smeće koji imaju odvojene pretince za razvrstavanje otpada – papir, plastiku i miješani komunalni otpad – na taj će se način posjetitelje potaknuti na brigu za okoliš Kuće i recikliranje.

Scenarij posjeta

Idejno rješenje posjeta prilagođeno je prostornoj dispoziciji obnovljene kuće. Prostorne zadatosti kuće koriste se kako bi se svim posjetiteljima omogućio doživljaj stalne izložbe, ali i osigurale ostale funkcije koje omogućavaju ugodan boravak u prostoru. Na ovaj način iskazujemo poštovanje prema svim korisnicima i posjetiteljima, kako priliči suvremenim kulturnim institucijama.

Posjet stalnoj izložbi planiran je na način da se omogući kontinuiran i logičan slijed kretanja kroz Kuću, uključujući prostor za stalne izložbe i multifunkcionalne dvorane te ostalih funkcija Kuće. Posjet povremenim događanjima planiran je tako da ne remeti funkcioniranje stalne izložbe, odnosno tako da omogućuje nesmetano funkcioniranje stalne izložbe i odvijanje povremenih događanja. Prostorna signalizacija s usmjerenjima predviđena je na svim komunikacijskim točkama kretanja.

U nastavku donosimo moguće scenarije posjeta stalnoj izložbi za individualne posjetitelje i grupe posjetitelja te za posjetitelje povremenih događanja u Kući.

Posjet individualnih posjetitelja stalnoj izložbi

Prva točka susreta posjetitelja s Kućom Janka Leskovara je info pult u prostoru suvenirnice na etaži prizemlja. Na info pultu posjetitelj kupuje ulaznicu te ondje od zaposlenika dobiva sve relevantne informacije: gdje se nalazi izložba, gdje može ostvariti stvari, gdje se nalazi sanitarni čvor te informacije o povremenim događanjima. Nakon obilaska stalne izložbe, posjetitelj kroz suvenirnicu izlazi na prostor terase.

U sklopu građevinskih radova na obnovi i adaptaciji kuće, potrebno je u vanjskom prostoru dvorišta izvesti rampu koja će posjetiteljima s invaliditetom i roditeljima s djecom omogućiti lakši prilaz glavnom ulazu.

Posjet grupa posjetitelja stalnoj izložbi

Prilikom dolaska veće grupe posjetitelja potreban je poseban scenarij posjeta i organizacije posjetitelja. U pojedinoj prostoriji može ugodno boraviti do 5 posjetitelja. Stigne li u Kuću veći broj posjetitelja, djelatnik ih raspoređuje u grupe. Jedna grupa može krenuti na grupno vodstvo izložbom u prizemlju, dok druga grupa u multifunkcionalnoj dvorani razgledava drugi dio izložbe i sudjeluje u prikladnoj projekciji. Nakon odrađenog obilaska, grupe zamjenjuju pozicije.

U slučaju da veća grupa posjetitelja osim u obilasku stalnog postava sudjeluje i u nekom drugom programu Kuće poput radionice, djelatnik Kuće ih raspoređuje na način da dio posjetitelja odlazi u obilazak stalnog postava, dok je drugi dio na radionici. Nakon obilaska izložbe, odnosno održane radionice, grupe mogu zamijeniti mjesta. U tom je slučaju potrebno planirati stručno vodstvo na izložbi u trajanju od 30-45 minuta te prema tome uskladiti trajanje radionice.

Posjet povremenim izložbama

Kako bi posjetio povremenu izložbu, posjetitelj mora ući u prijemni prostor prizemlja glavne zgrade te ondje dobiti informacije o posjetu povremene izložbe i kupiti ulaznicu ako je ona predviđena. Posjetitelj može posjetiti stalnu i povremenu izložbu ili samo povremenu, ovisno o interesu.

Posjet povremenim događanjima

Povremena događanja u multifunkcionalnoj dvorani strukturirana su tako da je omogućeno njihovo nesmetano odvijanje s minimalnim utjecajem na rad i pristupačnost stalne izložbe. U multifunkcionalnoj dvorani nalaze se svi potrebni sadržaji – info pult, suvenirnica, garderoba i sanitarni čvor, zbog čega multifunkcionalna dvorana može funkcionirati kao samostalna jedinica Kuće te se događanja u njoj mogu odvijati i u radno vrijeme stalne izložbe, ali i izvan njega. U slučaju kad se povremena događanja odvijaju u radno vrijeme stalne izložbe, djelatnik Kuće informira posjetitelja o mogućnosti razgleda izložbenog postava. U slučaju kad se povremena događanja odvijaju izvan radnog vremena, posjetitelj se zadržava isključivo u multifunkcionalnoj dvorani.

Signalizacija

Kvalitetan sustav prostorne signalizacije omogućuje jednostavnije i logičnije kretanje kroz Kuću. On je jasan i lako čitljiv te usmjerava posjetitelja na predviđeno kretanje. Signalizacija je ujednačena te odgovara vizualnom identitetu Kuće.

Tematsko zoniranje

Janko Leskovar

Životopis

Hrvatski književnik Janko Leskovar rodio se 12. prosinca 1861. godine u Valentinovu kraj Pregrade. Životni ga je put vodio diljem Hrvatskoga zagorja, ali i istočne Slavonije. Osnovnu je školu pohađao u Pregradi i Zagrebu, a gimnaziju u Zagrebu i Karlovcu. Iako su roditelji željeli da postane svećenik, Leskovar je 1880. godine završio preparandiju, odnosno učiteljsku školu. Od 1881. je kao učitelj radio u Valpovu, a potom u Šljivoševcima. Nakon toga se vraća u rodni kraj i radi u Prišlinu, Krapinskim Toplicama, Krapini, Karlovcu i Zagrebu.

Suprugu Tereziju upoznao je u Šljivoševcima. S njom je bio u sretnom braku, no njegova neostvarena, platonska ljubav, cijeloga je života bila operna diva Milka Trnina. Leskovarov je izlet u književnost bio kratak, no u tih je desetak godina, izdajući jednako toliko djela, ostvario značajan utjecaj na hrvatsku književnost. Iako se u njegovim djelima još uvijek nazire realizam – jer radnje smješta na stvarna mjesta koja vrlo realistično opisuje, a likove oblikuje prema onovremenome društvu – Leskovar je u svoja djela unio jednu novost, a to je naglašena psihološka karakterizacija likova. Time je utro put moderni u hrvatskoj književnosti.

Leskovar je prijateljevala s barunom Hinkom Kavanaghom koji ga je upoznao s drugim književnicima i intelektualcima onoga vremena. Svi su se oni okupljali u barunovom dvorcu Mali Tabor. Poticajna atmosfera njihovih druženja bila je velika inspiracija, a Leskovar je putem pisama njegovao kontakte i s mnogim drugim piscima, kritičarima i urednicima.

Nakon objave svoje zadnje novele, 1905. godine, Leskovar je u potpunosti prestao pisati (ili barem objavljivati). Nakon umirovljenja 1914. godine povukao se u rodno Valentinovo. Nekoliko godina kasnije ponovno je

kratko radio u školi, ovaj put u Lovrečim selima, ali 1922. godine se drugi put povukao u mirovinu te je kupio kuću u Valentinovu – upravo ovu Kuću koja će ne samo sačuvati uspomenu na Leskovara kao lokalnu ličnost, već i postati dom književnosti.

Mnogo je pretpostavki u vezi pitanja zašto je Leskovar prestao pisati. U posljednjoj crtici, kojom se oglasio u *Viencu* pred kraj života (a koja je bila odgovor na članak u kojem Ivo Ladika navodi 5 mogućih razloga zašto je prestao pisati) Leskovar navodi da je, nakon smrti oca, naslijedio imanje za koje je trebalo brinuti. Koji je bio pravi razlog nikada neće biti poznato, no Leskovar će zasigurno ostati zapamćen kao vrlo značajan književnik s prijelaza stoljeća. Umro je u Valentinovu 4. veljače 1949. godine u dobi od 88 godina.

Književni opus

Svoju je kratku književnu karijeru Leskovar započeo 1891. godine objavom novele *Misao na vječnost*. Već je u njoj jasno napravio odmak od do tada prevladavajućeg realizma i uveo novine koje su označile početak hrvatske moderne. Fokus njegovih djela nije na fabuli, nego na psihološkoj karakterizaciji likova kojom gradi čitavu radnju djela.

Njegovi su likovi pasivni junaci skloni razmišljanju o prošlosti, osjetljivi, uznemirena duha, fizički slabi i boležljivi, često i siromašni, psihički izmučeni događajima iz prošlosti, za njih je sadašnjost bijedna, a budućnost ne postoji – mnogi likovi završavaju tragično. U središtu radnje nisu događaji, nego analiza unutarnjega stanja likova, a motivi koji dominiraju su iscrpljenost, beznađe, pesimizam, lutanje, misticizam, snovi...

Leskovar je svoj stil oblikovao po uzoru na Ivana Sergejeviča Turgenjeva i Ksavera Šandora Gjalskog, a velik su utjecaj imala i djela njemačkog filozofa Arthura Schopenhauera, utemeljitelja metafizičkoga pesimizma. No, ono što karakterizaciju Leskovarovih likova posebno ističe u odnosu na njegove suvremenike, poput Gjalskog ili Nehajeva, je nastojanje prodiranja u najdublju unutrašnjost sebe, u nedokučivu čovjekovu podsvijest. Ovakve su priče naišle na odobravanje publike, ali i kritike – bile su to posljedice društvenoga konteksta onoga vremena kojim je dominirao represivan režim bana Khuena Héderváryja.

Tijekom književnog stvaralaštva koje je potrajalo svega petnaest godina, Leskovar je objavio 10 novela, dva romana i jedan putopis. Radnje njegovih djela vezane su uz Hrvatsko zagorje, uglavnom uz mjesta u kojima je i sam provodio vrijeme u određenom periodu života. Osim toga, u djela je unio i mnoge druge autobiografske elemente. O njegovom se stvaralaštvu mnogo pisalo još za vrijeme njegova života, ali i kasnije. Svojim je sažetim, ali inovativnim opusom teoretičarima književnosti zanimljiv i dan danas.

Kuća u Valentinovu

Kuća Janka Leskovara nalazi se u naselju Valentinovo, u Krapinsko-zagorskoj županiji, na državnoj cesti D206 koja spaja Pregradu, udaljenu od Valentinova svega 4 kilometra, s 11 kilometara udaljenom Krapinom. Kuća se nalazi na adresi Valentinovo 9, uz samu cestu prema kojoj je okrenuto jugozapadno pročelje.

Kuća je danas upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao pojedinačno nepokretno kulturno dobro pod registarskom oznakom Z-4664, a klasificirana je kao memorijalna građevina. Pripada nadležnosti Konzervatorskog odjela u Krapini za područje Krapinsko-zagorske županije.⁵

Ova zidana jednokatnica izgrađena je u drugoj polovici 19. st. te je prošla nekoliko faza gradnje. Spada u kategoriju građanskih kuća s pripadajućim gospodarskim dijelom. Ima jednostavno obrađeno glavno pročelje koje je raščlanjeno prozorskim otvorima. Tijekom obnove u središtu glavnog pročelja pronađena su vrata, zbog kojih se pretpostavlja da je suteran nekad služio kao trgovina, odnosno dućan, jer je to bio tipičan raspored za nekadašnje seoske trgovine.

Unutrašnjost zgrade prostorno se nije mijenjala te i danas ima isti raspored prostorija kao i tijekom gradnje. U kući je sačuvana izvorna stolarija, kao i originalni inventar. Moguće je da dio namještaja, poput ormara, komoda ili stolova, pripadao Leskovaru. Sačuvani su i zidni oslici unutar kuće.

Slikovni prikazi na sljedećoj stranici:

Gore lijevo: Svjedodžba o završetku učiteljske škole, Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina

Gore sredina: Leskovarova djela, Gradska knjižnica Pregrada, <https://hr-hr.facebook.com/gradska.knjiznica.pregrada/> (pregledano 25.02.2022.)

Gore desno: Ormar iz Kuće, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Sredina lijevo: Potpis Janka Leskovara, Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina

Sredina desno: Zidni oslik u kući, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

Dolje lijevo: Kuća Janka Leskovara, <https://www.pregrada.hr/novosti/za-obnovu-rodne-kuce-janka-leskovara-gradu-pregradi-odobreno-bespovratnih-2-milijuna-kn-iz> (pregledano 25.02.2022.)

Dolje desno: Stol iz Kuće, Muze d.o.o., arhiva listopad 2021.

⁵ <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-4664> (pregledano 10.01.2022.)

Janko Lekovar

Novela kao književna vrsta

Novela je kratko prozno djelo koje karakterizira sažeta fabula, mali broj likova i obrat na završetku. Uglavnom se radi o jednom konkretnijem događaju koje se odvija na jednome mjestu u kraćem vremenskom periodu. Riječ *novella* na talijanskom jeziku znači vijest, odnosno novost, a potječe od latinske riječi *novellus*, što znači nov.

Začetnik ove književne vrste je talijanski renesansni pisac Giovanni Boccaccio koji je svojih 100 novela objedinio u zbirku *Dekameron*. Te su novele međusobno povezane, a prate dva tjedna života likova koji su se povukli iz Firence pod prijetnjom Crne smrti. Ovaj je okvir oblikovanja priča poslužio kao uzor mnogim književnicima u svim kasnijim razdobljima.

Ipak, jasna zadanost forme s vremenom je malo oslabila. Upravo je zbog toga naglasak Leskovarovih novela, nastalih na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, na psihološkoj karakterizaciji likova. Drugi poznati novelisti u hrvatskoj književnosti bili su Ksaver Šandor Gjalski, Vjenceslav Novak, Antun Gustav Matoš, Miroslav Krleža, Ranko Marinković i mnogi drugi.⁶

⁶ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=44254> (pregledano 25. veljače 2022.)

Društvo Mali Tabor

Dvorac Mali Tabor

Dvorac Mali Tabor nalazi se u istoimenom naselju u Općini Hum na Sutli. Izgrađen je krajem 15. stoljeća, a u povijesnim se dokumentima prvi puta spominje 1511. godine kao *Kys Thabor*. Njegov je položaj strateški smješten na vrhu brežuljka s kojega se moglo vizualno komunicirati s drugim starim gradovima ili burgovima smještenim u neposrednoj okolici poput Velikog Tabora, Cesargrada i Kostelgrada. Prvotno izgrađen kao pravokutni renesansi kaštel s obrambenim zidinama i četiri kule, naknadno je bio pregrađen u jednokatni barokni dvorac. U 19. je stoljeću bio srušen sjeverni obrambeni zid te je dvorac dobio nadogradnju na istočnom krilu.⁷ Tako je dvorac danas dvokrilna jednokatna građevina s tlocrtom u obliku slova L. Dvorac nikada nije imao perivoj, već veliki uređeni vrt.⁸

Kroz stoljeća je dvorac mnogo puta mijenjao svoje vlasnike, a jedna od najpoznatijih obitelji u čijem je vlasništvu najduže bio je obitelj Rattkay. Nakon što je dvorac došao u vlasništvo obitelji Kavanagh Ballyane, mjesto postaje intelektualno i kulturno središte ovoga kraja. Iz dvorca je ostala sačuvana bogata arhivska građa obitelji Kavanagh Ballyane koja je danas u vlasništvu Dvora Veliki Tabor, odnosno Muzeja Hrvatskog zagorja. Sačuvane su fotografije, obiteljska pisma i spisi, velika zbirka knjiga, kao i namještaj i drugi inventar. Građa je prilikom pronalaska bila u dosta lošem stanju, no u međuvremenu je velik dio restauriran. Prema sačuvanom popisu, dvorac je već prije vremena baruna Kavanagha imao biblioteku s više od 500 naslova.⁹ Popis donosi naslove knjiga, imena autora, jezik na kojem su pisane, godinu izdanja i način uveza, a strukturiran je kronološki. Danas je Mali Tabor zaštićeno kulturno dobro, nažalost u poprilično lošem stanju.¹⁰

⁷ <http://www.iarh.hr/hr/tereni/dvorac-mali-tabor/> (pregledano 25. veljače 2022.)

⁸ https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Bastina/Dvorci/Krapinsko-zagorska/16_Mali%20Tabor.pdf (pregledano 25. veljače 2022.)

⁹ <https://www.veliki-tabor.hr/izlozbe/pregled/obitelj-kavanagh-ballyane-iz-malog-tabora> (pregledano 25. veljače 2022.)

Barun Hinko Kavanagh Ballyane

Mali je Tabor u 19. stoljeću došao u vlasništvo baruna Hinka (Harry, Jakov) Kavanagha, u hrvatskom kontekstu najznačajnijega člana obitelji Kavanagh Ballyane. Obitelj Kavanagh podrijetlom je iz Irske, a u svom porodičnom stablu ima vezu s engleskom kraljicom Marijom Stuart.

Barun je započeo vojnu karijeru, no ubrzo ju je napustio. Kasnije je bio virilist u Hrvatskom saboru (zastupnik koji nije bio biran, već je pravo glasa imao po svom podrijetlu). Amaterski se bavio i arheologijom – proveo je prva iskopavanja na području plemićkog grada Vrbovca, a na lokalitetu na području Kostelskog gorja (Brezno gora?) otkrio je ostatke antičke utvrde.¹¹ Oženio se Amerikankom Kate Graham Williams te su se zajedno iz Graza preselili u Hrvatsko zagorje. Vrijeme njihova boravka u Malom Taboru značajno je za razvoj intelektualnog i kulturnog života zagorskoga kraja. U dvorcu su se okupljali intelektualci poput književnika Ksavera Šandora Gjalskog, arheologa don Frane Bulića, pravnika Luke Marjanovića i učiteljice Mimice Kantoci. Među društvom je bio i Janko Leskovar, a druženja su omogućavala razgovore, razmjenu ideja i inspiraciju. Tako je nastalo takozvano Društvo Mali Tabor. Time je ovo geografski vrlo usko područje postalo lokalno poprište književnosti, umjetnosti i intelektualno utočište.

Upravo je razgovor s barunom inspirirao Leskovara na pisanje njegove antologijske novele *Misao na vječnost*. Osim toga, odnos baruna i njegove supruge inspirirao je Leskovarove likove u romanu *Sjene ljubavi*. Zahvaljujući barunu, Leskovar je upoznao i Luku Marjanovića – s njime je pošao na put u Bihać nakon kojega je nastao Leskovarov jedini objavljeni putopis „U Bišću“.

Barun je umro 1912. godine, a dvorac je ostao u vlasništvu obitelji do Drugoga svjetskog rata, kada je oduzet i nacionaliziran.

¹⁰ <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-2706> (pregledano 25. veljače 2022.)

¹¹ <https://www.veliki-tabor.hr/si/izlozbe/pregled/obitelj-kavanagh-ballyane-iz-malog-tabora> (pregledano 25. veljače 2022.)

Ksaver Šandor Gjalski

Ksaver Šandor Gjalski, punim imenom Ljubomil Tito Josip Franjo Babić, rodio se u plemićkoj obitelji u dvorcu Gređice u Zaboku. Ogdajan je u ilirskom duhu, a od najranijeg je djetinjstva bio okružen umjetnošću, posebno knjigama, jer su njegovi roditelji posjedovali veliku biblioteku. Gjalski se školovao u Varaždinu, Zagrebu i Beču, a radio je diljem kontinentalne Hrvatske u državnoj službi. Bio je aktivan i u političkom životu.

Izbor njegovih književnih tema inspiriran je životom plemenitaša. Pripadao je razdoblju realizma, a njegova su djela kronike života hrvatskoga društva u to doba. Pisao je romane, pripovijetke, kronike, književne članke, filološke oglede te političke i povijesne rasprave.¹² Prvi objavljeni rad bila mu je pripovijetka *Illustrissimus Battorych*, objavljena u *Viencu* 1884. godine. Među najpoznatijim su mu djelima *Pod starim krovovima*, *U novom dvoru* i *Na rođenoj grudi*. Njegova su djela vezana uz Hrvatsko zagorje, a svojim je opusom s vremenom već zakoračio u modernizam. Uz različite interese i veliku inspiraciju, promišljao je i pisao o hrvatskom intelektualnom životu iz različitih perspektiva – od filozofije do znanosti. Stavove i ideje redovito je razmjenjivao u Društvu Mali Tabor.

Luka Marjanović

Dr. Luka Marjanović, rodom iz Bihaća, završio je studij prava u Zagrebu te doktorirao u Beču. Predavao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu i, između ostaloga, bio rektor zagrebačkog sveučilišta. Imao je ladanjsku kuću u Humu na Sutli, stoga je često boravio kod Kavanagha u Malom Taboru.

Marjanović se bavio i etnografskim radom. Putovao je i prikupljao narodne pjesme. Njegova najpoznatija objavljena zbirka nosi naziv *Hrvatske narodne pjesme, što se pjevaju u gornjoj hrvatskoj Krajini i u turskoj Hrvatskoj*. Objavio je i zbirku epskih narodnih pjesama muslimanskih pjevača.¹³

¹² <https://library.foi.hr/lib/autor.php?B=1&H=&E=E9999&A=0000010591> (pregledano 25. veljače 2022.)

¹³ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38976> (pregledano 25. veljače 2022.)

Mimica Kantoci

Marija Kaučić, rođena Kantoci i zvana Mimica, rodila se 1886. godine u Pregradi. Bila je najmlađe od devetero djece, otac joj je bio talijanskog, a majka češkog podrijetla. U Pregradi je završila pučku školu, a školovanje je nakon toga nastavila u Zagrebu te je postala učiteljica. U Zagrebu je upoznala Miroslava Krležu, čija je tiha patnja ostala do kraja života, zatim Antuna Gustava Matoša i Ivana pl. Zajca, koji joj je bio susjed u Jurjevskoj ulici. Prilikom jednog putovanja iz Zagreba u Pregradu upoznala je Ksavera Šandora Gjalskog s kojim se kasnije redovito družila u Društvu Mali Tabor.

Mimica je Leskovara poznavala od rođenja – njegovi su roditelji bili njezini krsni kumovi. Unatoč velikoj razlici u godinama (25 godina) Leskovar je Mimici bio velika inspiracija i od njega je mnogo učila. Mnogo su vremena zajedno provodili i u Malom Taboru. Kao i Leskovar, Mimica je radila kao učiteljica u Prišlinu. No, nakon udaje za Romualda Kaučića, tadašnjeg vlasnika dvorca Gorica, prekinula je učiteljsku karijeru te se posvetila obiteljskom životu, jer je tako nalagao tadašnji učiteljski zakon.

Mimica se već za vrijeme školovanja bavila pisanjem i slikanjem. Kao moderna obrazovana žena, redovito je čitala *Ženski list* Marije Jurić Zagorke. Zagorku je iz viđenja već poznavala iz škole u Zagrebu, no u pravi su kontakt stupile nakon što je Mimica u pismu Zagorki pohvalila *Ženski list*. Nakon toga su se redovito dopisivale. Iako se kasnije posvetila obiteljskom životu, nalazila je vrijeme za svoje kreativno stvaralaštvo. Družeci se s najvećim imenima hrvatske književnosti na prijelazu stoljeća, Mimica je živjela u inspirativnom okruženju koje je rezultiralo brojnim ljubavnim pjesmama, opisima krajolika, ali i pejzažima i prikazima mrtve prirode. Njezina djela nažalost nikada nisu stigla do šire javnosti, no do danas su sačuvana unutar obitelji.

Hrvatska književnica i prevoditeljica Nevenka Nekić objavila je knjigu lirskih zapisa o Mimici pod nazivom *Moja mala suputnica iz Pregrade*, u ediciji Zagorski cvijeci.¹⁴

¹⁴ Podaci o Mimici Kantoci preuzeti su iz referata učenika srednje škole Pregrada koji je nastao pod mentorstvom profesorice Marije Kantoci. <http://web2.ss-pregrada.skole.hr> (pregledano 25. veljače 2022.)

Slikovni prikazi na sljedećoj stranici:

Gore lijevo: Mali Tabor, https://hr.wikipedia.org/wiki/Mali_Tabor (pregledano 25.02.2022.)

Gore sredina: Kavanaghovi, Zbornik Kongresa muzealaca,
<http://hrmud.hr/zbornik/Zbornik%203.Kongresa%20muzelaca.pdf> (pregledano 25.02.2022.)

Gore desno: Mimica Kantoci. Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina, <https://hr-hr.facebook.com/muzej.pregrada/> (pregledano 25.02.2022.)

Dolje lijevo: Mimica Kantoci u društvu, Muzej grada Pregrade Zlatko Dragutin Tudjina,
<https://hr-hr.facebook.com/muzej.pregrada/> (pregledano 25.02.2022.)

Dolje sredina: Ksaver Šandor Gjalski,
https://hr.wikipedia.org/wiki/Ksaver_%C5%A0andor_Gjalski (pregledano 25.02.2002.)

Dolje desno: Luka Marjanović, <http://virtualna.nsk.hr/unizg/1889/10/02/rektor-luka-marjanovic/> (pregledano 25.02.2022.)

Književnici u Pregradi

Vladimir Nikolić

Vladimir Nikolić (1829.-1866.) rodio se i odrastao u Novoj Gradišci, a u Zagrebu je završio studij prava. U Zagrebu je i radio te se ondje upoznao s Ilirskim pokretom. Nakon Zagreba je radio u Sisku i Pregradi. Bio je pjesnik, a slično kao i Leskovar, naglo se pojavio na književnoj sceni te je jednako tako naglo i nestao (u njegovom slučaju, zbog rane smrti). Svoje je radove objavljivao u časopisima *Neven* i *Danica*.

Za vrijeme života u Pregradi napisao je ciklus pjesama pod zajedničkim naslovom *Kunogorke* – ciklus sadrži 70 pjesama ljubavne tematike u kojima pjesnik tuguje za sretnim danima u prošlosti. Pretpostavlja se da je Nikolić autor i danas popularne pjesme *Na te mislim*, koja je i uglazbljena, a koju je navodno napisao u Pregradi. Uz to je pisao i novele.¹⁵

Pero Pjer Barić

Pero Barić (1903.-1965.) izučio je pekarski zanat u Pregradi pa je kao pekar neko vrijeme radio u Zagrebu. Nakon toga je postao pomoćni radnik u uredništvu časopisa *Borba*. Sam je pisao, i to uglavnom socrealističku i satiričnu prozu. Promovirao je ljevičarsku literaturu, među ostalim i tada ilegalne časopise *Mladi boljševik*, *Srp i čekić* i *Zaštita čovjeka*. Zbog toga je bio uhićen i izgnan u Pregradu. Ondje je ponovno uhićen i osuđen na robiju u Požarevcu. Nakon nekog je vremena bio oslobođen te je postao pomoćni službenik *Književnika*, a nakon toga i službenik *Borbe*.¹⁶

¹⁵ Brezinščak Bagola, *Književnim stazama Hrvatskog zagorja*, 2021., str. 18.

¹⁶ Brezinščak Bagola, *Književnim stazama Hrvatskog zagorja*, 2021., str. 26.

Andrija Palmović

Pravo ime ovoga pjesnika, rodom iz Podravine, je Andrija Opica (1847.-1882.). Upisavši studij bogoslovlja u Zagrebu, morao je promijeniti prezime jer njegovo, koje na latinskom označava majmuna, nije bilo prikladno. Zaredio se te je 10 godina službovao kao kapelan u zagorskim župana. Tako je neko vrijeme boravio u Vinagori blizu Pregrade.

Pisao je pod utjecajem Šenoe i Preradovića, a jedno je vrijeme bio urednik *Vienca*. Okušao se u brojnim književnim vrstama, no uglavnom je pisao domoljubne i religiozne pjesme. Pisao je u duhu romantizma, u njegovim djelima prevladavaju domoljubni i ljubavni motivi, ali i folklor, a pridonio je i reformi hrvatskoga stiha.¹⁷

Rikard Jorgovanić

Iako nije bio vezan uz Pregradu, Rikard Jorgovanić (1853.-1880.) bio je sin Kavanaghovog upravitelja vlastelinstva, stoga se rodio u Malom Taboru. Školovao se u Zagrebu, no nije maturirao. Bio je urednik *Obzora* i *Vienca*, u kojima je i sam objavljivao radove. Njegove su pjesme pisane pod utjecajem njemačkog romantizma – odstupaju od dotadašnjeg kanona preporodnog razdoblja i predstavljaju unutarnje stanje, motive samoće, odbačenosti i prolaznosti.

Pisao je i prozu, koja je u početku odisala realizmom, no pred kraj je dobila novo stilsko obilježje – Jorgovanića se smatra utemeljiteljem hrvatske fantastične proze. U svojim se novelama bavio motivima iracionalnog i tajanstvenog. Nedostajala mu je razrađenija psihološka karakterizacija likova, no tko zna u kojem bi se smjeru njegovo stvaralaštvo još razvijalo da nije umro mlad, desetak godina prije nego što je Leskovar objavio *Misao na vječnost*.

¹⁷ Brezinščak Bagola, *Književnim stazama Hrvatskog zagorja*, 2021., str. 28.

August Cesarec

August Cesarec (1893.-1941.), hrvatski modernist, književnik i publicist rođen je u Zagrebu, gdje se i školovao. Rodom je iz Donje Plemenščine kraj Pregrade te se koristio i pseudonimom Guta Plemenščanski. O prvom posjetu Plemenščini pisao je 1909. godine u *Pobratimu*, prvom hrvatskom časopisu za učenike srednjih te viših pučkih škola.

Već kao srednjoškolac prigrlio je socijalističku ideju, zbog čega je bio pod stalnim policijskim nadzorom i više puta zatvaran. Bio je uključen u rad ilegalnih komunističkih organizacija. S Miroslavom Krležom pokrenuo je 1919. godine *Plamen*, revolucionarni komunistički časopis, a bio je i suradnik *Borbe*, *Istine*, *Književne republike*, *Književnika*, *Nove istine*, *Novog svijeta* i drugih. Član Komunističke partije Jugoslavije bio je od 1920., a kao uvjeren antifašist borio se 1937. godine u španjolskom građanskom ratu. Iz književnog opusa izdvajaju se romani *Careva kraljevna*, *Zlatni mladić* i *Bjegunci*. Objavljivao je putopise i prevodio Maksima Gorkog, Viktora Hugoa i Emila Zolu.

Godine 1941. ustaška vlast zatočila ga je u Kerestincu. Nakon neuspješnog bijega prijeku sud ga je, zajedno sa drugovima, zbog pokušaja pobune protiv Državne vlasti osudio na smrt. Najvjerojatnije je streljan u šumi Dotršćini.¹⁸

¹⁸ Brezinščak Bagola, *Književnim stazama Hrvatskog zagorja*, 2021., str. 24-25

Dvorci u okolici Pregrade

Dvorac Gorica

Dvorac Gorica (nekada grad Gorica) u Pregradi sagradila je obitelj Keglević na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće. Krajem 17. stoljeća dvorac su kupili grofovi Patačić, no kasnije je ponovno došao u vlasništvo obitelji Keglević.

Arhitektura dvorca pripada prijelaznom razdoblju između srednjovjekovnih burgova i novovjekovnih dvoraca. U rješenju Konzervatorskog zavoda za zaštitu spomenika, iz 1965. godine navodi se da je "dvor Gorica kompleks jednokatnih zgrada građenih u ključ s jednom kulom na jugoistočnom uglu".¹⁹ Zanimljivo je da ovaj dvorac nije doživio velike izmjene tijekom razdoblja kasnijeg baroka. Sačuvan je i ribnjak te livade ispred dvorca.

Posljednji potomak obitelji Keglević je krajem 19. stoljeća prodao imanje Antunu Kaučiću. Njegov je sin Romuald naslijedio dvorac od starijeg brata Antuna. Romuald je sa svojom suprugom Mimicom Kantoci i petero djece živio u dvorcu sve do smrti. Nasljednici obitelji Kaučić i danas skrbe za dvorac koji je zaštićeno kulturno dobro.²⁰

Dvorac Bežanec

Ovaj se dvorac nalazi u Valentinovu, a sagradila ga je obitelj Keglević u prvoj polovici 18. st, na mjestu starije kurije. Smješten je na brežuljku s kojega se pruža pogled na pitoreskni kraj. Dvorac je jednokatni i ima četiri krila koja okružuju unutarnje dvorište. Iznad glavnog se pročelja nalazi toranj sa satom, a dvorcu se prilazi kroz uređenu aleju javora. Perivoj je nekoć obilovao različitim vrstama stabala i cvijeća (lipa, ginko, platana, jablan, ruža, oleander, jasmin, jorgovan), a do danas ih je očuvano nekoliko

koji potječu iz prve polovice 19. stoljeća, odnosno vremena kada je dvorac obnovljen u duhu klasicizma. Dvorac je danas zaštićeno kulturno dobro.²¹

Najpoznatija obitelj u čijem je vlasništvu bio dvorac je koruška obitelj Ottenfels. Od njih su uz dvorac posebno bili vezani Franjo Ksaver Ottenfels-Gschwind, austrijski ambasador u Carigradu, i njegova supruga Josipa, rođena barunica Schlaum-Linden. Franjo je izvrsno poznao orijentalne starine te je u dvorcu čuvao bogatu zbirku predmeta i knjiga. Posebno mjesto u zbirci zauzima knjiga Šahmana, nacionalni ep Irana i drugih zajednica koje govore perzijskim jezikom. Knjiga ima jedinstvene ilustracije koje je nizozemski Institut za povijest umjetnosti u den Haagu uvrstio u svoju zbirku Dokumentacija slika.²²

Josipa je svih četrdesetak godina koje je provela u dvorcu neprestano nešto uređivala i pregrađivala. Razlog je tomu priča da joj je, na putu iz Carigrada, gatara prorekla da će živjeti tako dugo dok bude gradila.²³

Unatoč brojnim preinakama tijekom dugog niza godina, dvorac je doživio kvalitetnu obnovu devedesetih godina prošloga stoljeća, zahvaljujući današnjem vlasniku Siniši Križancu. Danas je u dvorcu hotel, u njemu se održavaju vjenčanja te je prostor moguće unajmiti za različita događanja, poput seminara i kongresa. Uza sve to dostupna je i bogata gastronomska i enološka ponuda.²⁴ Gospodarski dio imanja danas ima sportsko-rekreativnu namjenu.

Čitava cjelina danas tako predstavlja izniman primjer imanja s reprezentativnim stambenim dijelom i gospodarskom zonom²⁵ te, osim toga, i vrlo vrijedan primjer revitalizacije dvoraca Hrvatskog zagorja.

¹⁹ <https://dvorcistarigradovi.weebly.com/global/dvorac-gorica> (pregledano 25. veljače 2022.)

²⁰ <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-1907> (pregledano 25. veljače 2022.)

²¹ <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-2228> (pregledano 25. veljače 2022.)

²² Brezinščak Bagola (ur.), *Monografija grada Pregrade*, 2019., str. 260.

²³ <https://www.pregrada.hr/dvorci-i-kurije> (pregledano 25. veljače 2022.)

²⁴ <http://www.hotel-dvorac-bezanec.hr/artgallery.html> (pregledano 25. veljače 2022.)

²⁵ https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Bastina/Dvorci/Krapinsko-zagorska/13_Bezanec.pdf (pregledano 25. veljače 2022.)

Dvorac Dubrava

Treći dvorac na području Pregrade također je sagradila obitelj Keglević u prvoj polovici 17. stoljeća. Jednokatni se dvorac sastoji od tri krila, a na zapadnom se krilu nalazi ugaona kula. Tijekom stoljeća je dvorac doživio različite preinake, a današnje oblikovanje pročelja potječe iz 19. stoljeća i razdoblja historicizma.²⁶ Uz dvorac se nalaze dvije gospodarske zgrade, ostaci nekadašnje velike gospodarske zone. Dvorac nije imao perivoj, nego vrt.

I ovaj je dvorac tijekom stoljeća promijenio brojne vlasnike, pa su tako u njemu živjele obitelji Limburg-Stirum, Erdödy, Petazzi, Oršić, Slavetić, Kuhtić i na kraju Jakov Badl, koji se proslavio uređenjem kupališta u obližnjim Krapinskim Toplicama.²⁷ Danas dvorac ima više vlasnika te se koristi kao stambeni prostor. Upisan je u Registar kulturnih dobara RH.²⁸

Slikovni prikazi na sljedećoj stranici:

Gore lijevo: Dvorac Gorica, https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Bastina/Dvorci/Krapinsko-zagorska/15_Gorica.pdf (pregledano 25.02.2022.)

Gore desno: Dvorac Bežanec, <https://www.pregrada.info/kolumne/bezancani/> (pregledano 25.02.2022.)

Dolje lijevo: Dvorac Bežanec, <https://www.zagorje-priroda.hr/park-i-drvoled-uz-dvorac-bezanec/> (pregledano 25.02.2022.)

Dolje desno: Dvorac Dubrava, https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Bastina/Dvorci/Krapinsko-zagorska/14_Dubrava.pdf (pregledano 25.02.2022.)

²⁶ https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Bastina/Dvorci/Krapinsko-zagorska/14_Dubrava.pdf (pregledano 25. veljače 2022.)

²⁷ <https://www.pregrada.hr/visit/dvorac-dubrava> (pregledano 25. veljače 2022.)

²⁸ <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-5268> (pregledano 25. veljače 2022.)

Scenarij izložbe

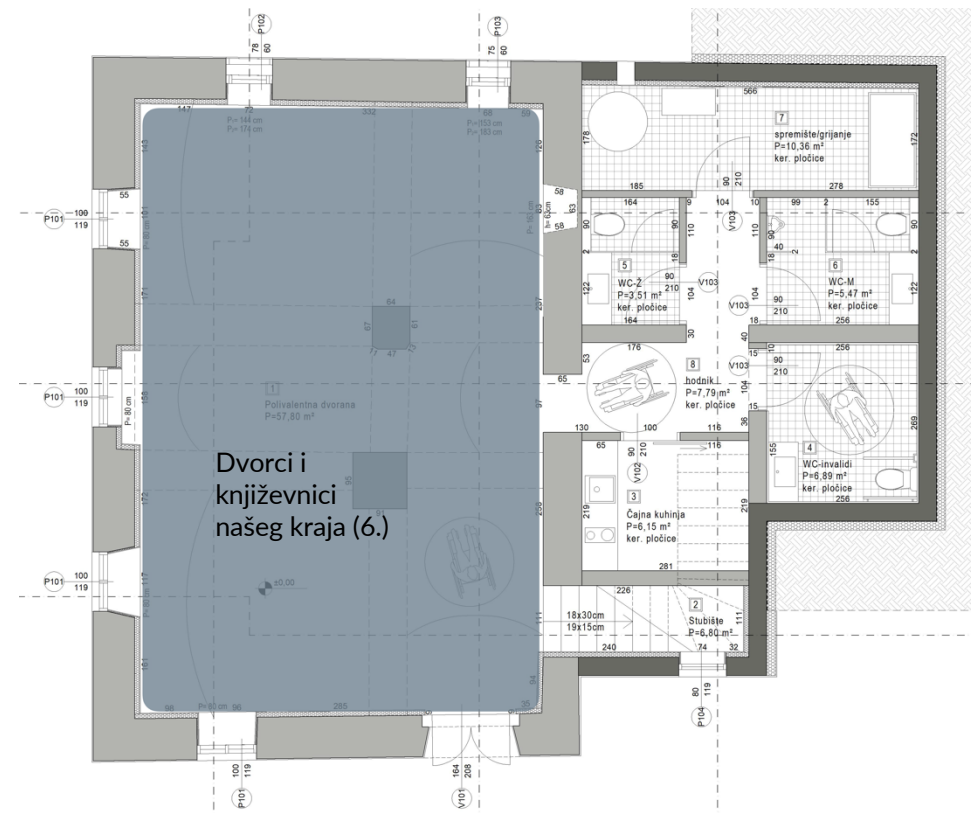
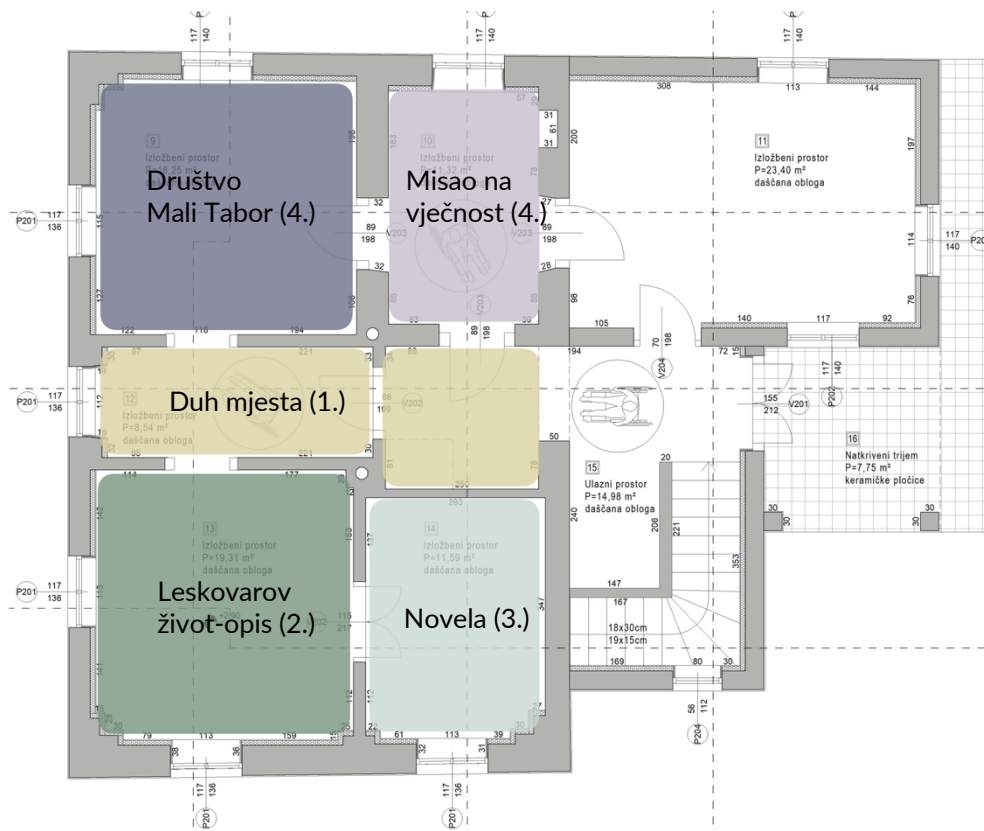
Interpretacijski plan izrađuje se nakon procesa prikupljanja i mapiranja tema, predmeta i priča. Teme i priče organizirane su u poruke koje grade scenarij stalnog postava – koncept priče. Glavne poruke angažiraju naše posjetitelje, potiču ih na sudjelovanje, razmišljanje, djelovanje i prije svega emocionalno povezivanje s književnikom i njegovim zavičajem.

Stalna izložba prostire se u prizemlju i tek manjim dijelom u suterenu Kuće. U prizemlju izložba zauzima četiri prostorije, zrcalno raspoređene u paru sa svake strane hodnika, dok se u suterenu manja stalna izložba smješta u multifunkcionalnu dvoranu.

Prostorna forma, koju zadaje postojeća dispozicija s većim brojem manjih prostornih jedinica prizemlja, uvjetovala je, ali i inspirirala, koncept i tijek priče izložbe. Druga inspiracija za organizaciju priče proizlazi iz književne vrste koja preteže u Leskovarovom opusu – novele. Tako je svaka prostorna jedinica mjesto za pripovijedanje manje izložbene cjeline koja s novelom dijeli kratak i sažet format, te svojevrсно „samo-razrješenje“. Te su manje cjeline povezane u veliku cjelinu stalne izložbe Kuće kao što zbirka novela povezuje niz kratkih priča.

Glavna poruka stalne izložbe u Kući Janka Leskovara je: **Snaga književnosti i ljubav prema čitanju povezuju nas dublje s drugima i nama samima.**

Prva izložbena cjelina u hodniku je „**Duh mjesta**“, nakon koje slijedi druga tematska cjelina u prvoj prostoriji lijevo „**Leskovarov život-opis**“ na koju se u manjoj prostoriji u produžetku nastavlja treća cjelina „**Novela**“. Četvrta tematska cjelina „**Društvo Mali Tabor**“ smještena je u prvu prostoriju s desne strane hodnika i na nju se nastavlja posljednja tematska cjelina prizemlja „**Misao na vječnost**“. U multifunkcionalnoj dvorani smještena je samostalna tema „**Dvorci i književnici našega kraja**“.

Duh mjesta (1.)

Glavna poruka prve izložbene cjeline je: **Duh mjesta slavi prošlost i oblikuje sadašnjost.**

Ovo je uvodna izložbena cjelina stalne izložbe, smještena u hodniku. Na protočan i pitak način posjetitelje uvodi u doživljaj duha mjesta minulih vremena, ali ih i poziva osvijestiti njihovu ulogu u rekreaciji duha mjesta revitalizirane i obnovljene kuće pisca koju posjećuju. Posjetitelji su angažirani u istraživanje tragova minulih vremena, jedinstvenih, osebnih i autentičnih fenomena kuće književnika i njegova rodnog mjesta, pri tom otkrivajući relevantne poveznice s vlastitim životima, domovima i zavičajima.

U podcjelini „**Dobrodošli u Valentinovo**“ posjetitelje se jednostavnom interpretacijskom grafikom pozdravlja pozivajući ih na istraživanje mjesta zaljubljenih i njegove najmarkantnije atrakcije – kuće književnika. Leskovar je u svojim djelima pisao najviše o nesretnim i neostvarenim ljubavima, što je poziv da se u Valentinovu slave sve nijanse i pojavnosti ljubavi.

Kuća je pružila Leskovaru utočište i mir u njegovim poznim godinama. Leskovar je, naime, kupio ovu kuću u selu Valentinovo kraj Pregrade nakon umirovljenja 1922. godine. U podcjelini „**Književnikov dom**“ posjetitelji putem kratkih interpretacijskih tekstova istražuju oblikovne karakteristike i način života u građanskoj kući iz 19. stoljeća. Vizualni materijali poput ilustracija i arhivskih fotografija odaju izgled njezine vanjštine i unutrašnjosti i upoznaju s njezinim vlasnicima i stanarima. Ovdje se posjetitelji prvi puta susreću i s portretom Janka Leskovara, njihovog domaćina, te svjedoče transformaciji kuće u kulturno središte posvećeno životu i stvaralaštvu književnika.

U trećoj podcjelini „**Pismo u zidu**“ posjetitelji otkrivaju kuriozitet prilikom sanacije kuće. Tada je u jednom zidu pronađeno pismo koje je pisac napisao svome djedu i nije ga nikada poslao. Izložak u obliku zidne instalacije posjetiteljima otkriva dinamiku književnikove obitelji, uspostavljajući ljudski kontakt i razumijevanje.

Leskovarov život-opis (2.)

Ova prostorija je uređena kao spomen-soba Janka Leskovara. Prezentirana je u potpunosti u izvornom obliku te posjetiteljima predstavlja izgled interijera građanskih kuća iz 19. stoljeća. Zidovi su urešeni oslicima, postavljen je seljački pod i izvorna stolarija. U kutu sobe smješten je restaurirani kamin, koji nagoviješta važnost ove sobe kao središta doma i sigurnosti koju on pruža. Soba nudi uranjajuće iskustvo u Leskovarov život.

Leskovar pronalazi inspiraciju za svoja djela u vlastitom životu, prijateljima te svom rodnom kraju. U podcjelini „**Biografija**“, posjetitelji upoznaju Leskovarov život i stvaralaštvo kroz autobiografske elemente koji se javljaju u njegovim djelima; poput glavnih junaka učitelja, orguljaša ili književnika te detaljnih opisa prepoznatljivih dijelova njegovog rodnog kraja. Izložene replike Leskovarove *Svjedočbe osposobnice* i *Dekreta o imenovanju učiteljem* predstavljaju Leskovarovo zvanje za učitelja.

Na ilustriranoj karti označena su mjesta u koja je selio radi posla i koja se spominju na njegovim svjedočbama. Uz njih su označena i mjesta u kojima su živjeli, koja su posjećivali likovi ili koja su bila važna i opisana u njegovim djelima. Uz njih se nalazi kratak citat iz djela u kojem su opisani.

Putem dostupnih arhivskih materijala prenosi se priča o njegovom ljubavnom životu, zabranjene ljubavi sa suprugom Terezijom i neostvarene ljubavi prema Milki Trnini. Citatima iz djela koje prate audio zapisi izdvojeni su dijelovi koje povezujemo s Leskovarovom biografijom. Audio izložak nudi nadopunu preslušavanja orguljaških izvedbi iz toga doba.

Leskovarov radni stol ikonički je predmet ove izložbene cjeline. Nosi auru stvaranja, pisanja i čitanja pisama kao načina komunikacije toga doba. U podcjelini „**Književnik**“ posjetitelji otkriva kako su Leskovarovi prijatelji i poznanici intelektualci te književnici koje je čitao utjecali na njegovo literarno stvaralaštvo te oblikovanje kao književnika, začetnika modernističke novele.

Podcjelina „Uzori“ predstavlja Leskovarovu inspiraciju drugim književnicima, razmjenu ideja ljudima koji su utjecali na njegovo stvaralaštvo te glavno sredstvo komunikacije toga vremena – pismo.

Autorskim ilustracijama predstavljeni su Leskovarovi suvremenici s kojima se dopisivao. Uz njihove portrete, prezentirani su dostupni arhivski materijali ili njihovi prijepisi koji to potkrjepljuju, poput dijela iz pisma A. G. Matoša Leskovaru u kojem piše:

„Vaš me dar najviše obradovao. Bio je najveći, dolazio je od kolege, od pisca, najdražeg mi od svih živih na svijetu. Došao je od učitelja. (Moj otac je školnik.) Došao je od srodne duše. Od nepoznatog brata. Od najpoznatijeg mog brata. Tu prestaje svaki revanš. Tu bi se trebalo plaćati i vraćati suzama – a toga tekućeg, pokretnog kapitala u mene već odavna nema....“

Uz radni stol, izložene su replike pisama koje je Leskovar razmjenjivao sa svojim suvremenicima. To su: Marjanović, Dežman, Gjalski, Matoš, Kranjčević, Kavanagh, Ibler, Smičiklas i drugi. Posjetitelji su pozvani da napišu koja osoba i na koji način njih nadahnjuje i motivira, u svakodnevnom ili profesionalnom životu. Izložena kratka pisma posjetitelja čine malu zbirku u nastajanju i podsjećaju posjetitelje da na trenutak zastanu i zahvale nekome tko ih podržava ili inspirira.

U Leskovarovim djelima vidljiv je utjecaj Turgenjeva i njegovih djela u čiji se stil i formu ugledao, no vjerujući u vlastitu kreativnost i ideju, u svoje novele unosi elemente koji oformljuju novi književni pravac – modernu. Također, čitao je Schopenhauera čija se filozofija oslikava u pesimističnim svjetovima njegovih likova.

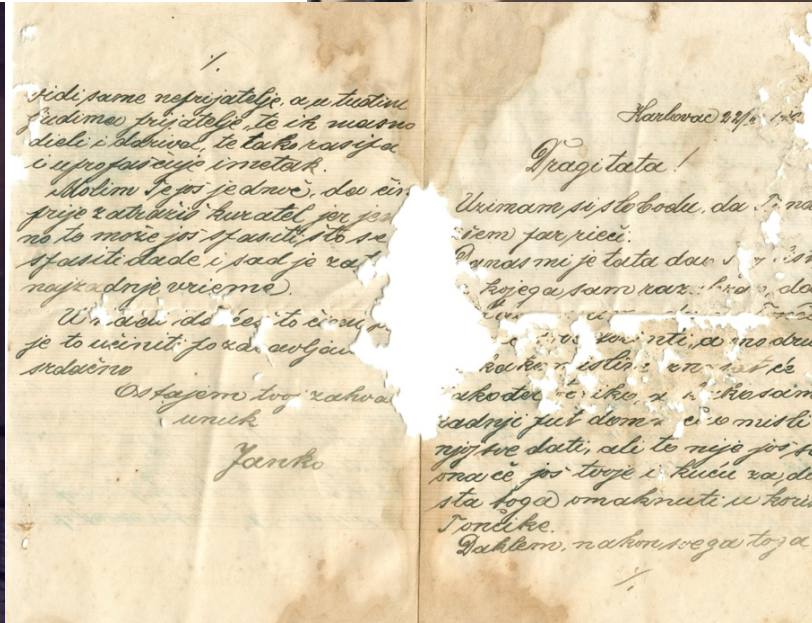
„Što se tiče mog pesimizma to bih rekao da potječe samo otud što malo više čitah Schopenhauera.“

Na ilustrativnoj grafici prikazani su književnici i filozofi čije se stvaralaštvo te ideje i promišljanja odražavaju u Leskovarovo književnosti.

„Od svih stranih pisaca poznajem dublje jedino Turgenjeva, a gdje što površno čitao sam Dostojevskog i Tolstoja.“

Grafike prikazuju ilustracije naslovnica značajnih djela spomenutih književnika, gdje posjetitelji prepoznaju mnoga koja su i oni čitali, jer su ključna za povijest svjetske književnosti. Također, ovdje su predstavljeni i časopisi, koji su u Leskovarovo vrijeme nudili pogled u svijet kao važno sredstvo informiranja i komentiranja aktualnih zbivanja. Leskovar je čitao, ali i objavljivao u časopisima *Vijenac*, *Nada*, *Život*, *Sijelo*.

Ovdje su posjetitelji motivirani da razmisle o knjizi koja je na njih ostavila snažan utisak i zapišu svoj odgovor na školsku ploču kao svojevrsnu preporuku za druge. To će zainteresirati posjetitelje da odaberu knjigu s popisa i saznaju nosi li ona za njih određenu posebnost.

Novela (3.)

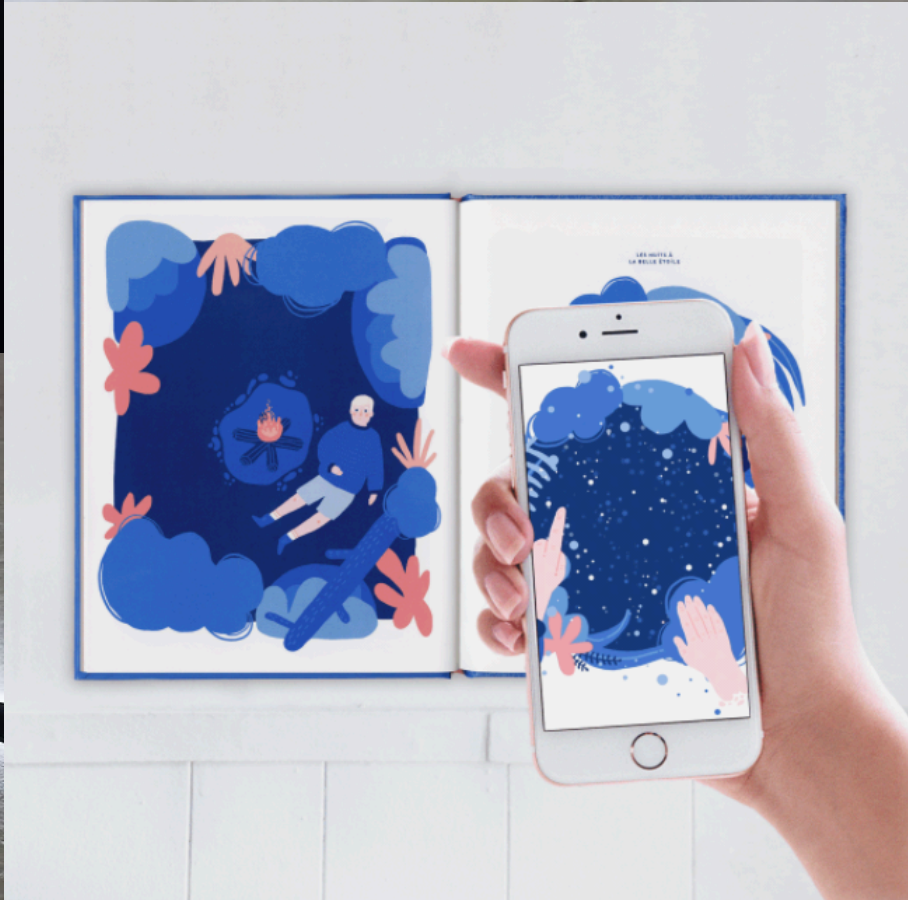
Glavna poruka treće izložbene cjeline je: **Novele bezvremenski povezuju svoje autore i čitatelje.** Ovdje posjetitelji istražuju posebnosti književne vrste i ponajbolja književna ostvarenja Janka Leskovara. Smještena je u manju prostoriju s lijeve strane hodnika.

U podcjelini „**Svijet novele**“ posjetitelji su potaknuti na istraživanje njezinih korijena i prvih pojava, književnika i književnica koji su je proslavili u različitim razdobljima i dijelovima svijeta. Na zaigran i ponekad provokativan način, posjetitelji istražuju književne norme novele i otklone od normi, razumijevajući njezine formalne i tematske karakteristike u najpoznatijim inačicama. To im se omogućava kroz zanimljive, kratke i pozivajuće interpretacijske tekstove, citate, autorske ilustracije te izlaganjem najznačajnijih zbirki novela. Uz pomoć proširene stvarnosti, u ovoj se podcjelini pred očima posjetitelja, književnici i najpoznatiji likovi novela oživljavaju i pozivaju na dodatna otkrića i doživljaje, dublja povezivanja i interakciju.

U međunarodnom i transnacionalnom kontekstu novele, u podcjelini „**Novele Janka Leskovara**“ posjetitelji istražuju književnikov novelistički opus. Uz vremensku lentu, izlažu se prva i reprezentativna izdanja novela u časopisima *Vijenac*, *Nada*, *Život*, *Sijelo* te digitalizirani rukopisi, kao i citati koji svjedoče o recepciji djela kod publike nekad i danas.²⁹

Na kreativan i multimedijalan način u podcjelini „**Prva i zadnja Leskovarova novela**“ posjetitelji ulaze u interakciju s dvije najistaknutije Leskovarove novele: *Misao na vječnost* i *Kraljica zemlje*. Interakcija je postignuta interpretacijskim tekstovima s opisom fabule, upoznavanjem s glavnim likovima, toposima i atmosferom uz pomoć audio izložaka.

²⁹ Dosadašnje istraživanje nije dalo rezultata u pogledu pronalaženja izvornih rukopisa i rukopisne ostavštine Janka Leskovara.

Društvo Mali Tabor (4.)

Glavna poruka četvrte cjeline: **Okruženje koje potiče razmjenu ideja i spoznaju stvara slobodnomisleće i kreativne ljude.**

Ovdje se posjetitelje poziva na angažirano istraživanje i otkrivanje inspirativne grupe ljudi među kojima je stasao i književnik Janko Leskovar. U drugoj polovici 19. st. okupljali su se i družili u obližnjem dvorcu Mali Tabor, u aristokratskom okruženju doma svog domaćina baruna Hinka Kavanagha Ballyanea. Tako je nastalo takozvano Društvo Mali Tabor. Ova cjelina otkriva posjetiteljima važnost zagorskih dvoraca u kojima se stoljećima njegovala književnost i poticalo književno stvaralaštvo, širilo znanje i baštinile humanističke vrijednosti. Leskovarova je generacija posljednja koja je stasala u takvom okružju.

U podcjelini „**Prijateljstvo s barunom**“ posjetitelj istražuje na koji je način barun Kavanagh utjecao na život i stvaralaštvo Janka Leskovara. Kroz interpretacijsku grafiku sa kratkim zanimljivim tekstom i ilustracijama, posjetitelj doživljava snagu utjecaja koje je na stvaralaštvo Janka Leskovara imalo prijateljstvo s barunom. Barun Kavanagh i njegova supruga Katarina Williams bili su uzor za razvoj likova u romanu *Sjene ljubavi*, a Leskovarovo najznačajnije djelo, *Misao na vječnost*, nastalo je pod utjecajem razgovora s barunom tijekom jedne zvjezdane noći.

U podcjelini „**Mala grupa velikih ljudi**“, koristeći animirano-dokumentarni film, posjetitelji istražuju i upoznaju istaknute članove ovog društva i duh vremena u kojem su djelovali. Uz pomoć digitalizirane građe Muzeja Hrvatskog zagorja, te uz vjerne ilustracije i dokumente iz tog vremena, posjetitelji uranjaju u svijet prijateljstva, dijaloga, ushita i stvaralaštva baruna Kavanagha.

U nastavku istraživanja, u podcjelini „**Prijatelji po muzama**“ posjetitelji se susreću s istaknutim članovima društva: Ksaverom Šandorom Gjalskim, Lukom Marjanovićem, osebujnom i nadasve inspirativnom Mimicom Kantoci i Franom Bulićem. Kroz kratke i inspirativne interpretacijske tekstove, dostupnu digitaliziranu arhivsku građu, fotografije i izlaganjem izdanja njihovih književnih i stručnih publikacija, te isticanjem citata, posjetitelji otkrivaju veze članova društva Mali Tabor sa širim književnim i

intelektualnim krugom toga vremena. Istodobno, posjetitelji su potaknuti na istraživanje i propitivanje osobnih iskustava s društvima i osobama koje su ih poticale i inspirirale za osobni razvoj i kreativnost.

U domu baruna Kavanagha glazba je bila stalna pratnja uz druženja. Kroz podcjelinu „**Glazbena kutija**“, posjetitelj može izabrati melodiju koja se čuje u cijeloj prostoriji i dodatno osnažuje doživljaj ove izložbene cjeline.

Misao na vječnost (5.)

Glavna poruka posljednje, pete cjeline izložbe u prizemlju je: **Svatko od nas ostavlja trag za vječnost.**

Ova je cjelina inspirirana prvom Leskovarovom novelom *Misao na vječnost*. Djelo uključuje promišljanja o astronomskim spoznajama – razmišljajući o brzini svjetlosti, glavni lik shvaća da je svaki dan vječan, jer će i za mnogo godina svjetlost današnjeg dana sa Zemlje dospjeti do neke druge točke u svemiru.

Kroz multimedijalni interaktivni izložak podržava se suradnja i kreativna praksa svih posjetitelja koji kroz njega, zajedno s drugima, dijele svoje znanje i kreativnost.

Posjetitelji su ovdje potpuno uronjeni u interaktivno iskustvo – projekciju zvjezdanog neba koja ih okružuje sa svih strana sobe. Ovdje mogu poslati svoju poruku ili misao u svemir te gledati kako se ispisuje među zvijezdama. Uz svoje, ovdje vide i poruke ostalih posjetitelja.

Dvorci i književnici našega kraja

(6.)

Glavna poruka šeste i jedine izložbene cjeline u multifunkcionalnoj dvorani u suterenu je: **Razumijevanje vlastitog nasljeđa stvara poštovanje za nasljeđe drugih.**

Ova cjelina ima posebnu ulogu jer se nalazi u multifunkcionalnom prostoru koji se primarno koristi za radionice i participativne programe. Kroz nju posjetitelji istražuju bogato nasljeđe lokalnih dvoraca i perivoja, njih čak tri na području Pregrade: Gorica, Bežanec i Dubrava. Svakome pripada jedna podcjelina, kao i ostalim lokalnim književnicima.

Dvorci su predstavljeni mehaničkom zidnom instalacijom s ilustracijom pročelja i serijama fotografija. U mehaničkoj interakciji, posjetitelji mogu istraživati fenomene njihove materijalne i nematerijalne baštine, a posebno drevne knjižnice koje su generacije vlasnika ovih dvoraca sakupljale i ostavljanje nasljednicima kao neprocjenjivu vrijednost.

Četiri književnika: Vladimir Nikolić, Pero Pjer Barić, Andrija Palmović i Rikard Jorgovanić otkrivaju se posjetiteljima kroz jednostavne zidne interpretacijske grafike s portretnim ilustracijama, kratkim tekstovima, citatima ili isječcima iz njihovih literarnih ostvarenja.

Nacrt programskog sadržaja Kuće

Nacrt programskog sadržaja osmišljen je u skladu s misijom, vizijom i temeljnim vrijednostima Kuće Janka Leskovara. Programi dopunjuju stalni postav te potiču posjetitelje da participiraju i sukreiraju vlastito iskustvo i doživljaj književnog stvaralaštva Janka Leskovara. Predloženi programi potiču aktivnu suradnju posjetitelja u svrhu ostvarenja njihovih talenata i interesa. Nacrt programskog sadržaja prepoznaje i uvažava potrebe posjetitelja te im omogućuje da iskustvo boravka u Kući Janka Leskovara bude edukativno i društveno značajno.

Interpretacijska vođenja

Okosnicu posjetiteljskog iskustva Kuće Janka Leskovara čini stalna izložba u kojoj su prezentirane i komunicirane teme života i rada Janka Leskovara, njegovog intelektualnog kruga i odabrane teme njegovog književnog stvaralaštva. Stalna izložba je i glavni medij interpretacije Kuće Janka Leskovara, a prema njoj se oblikuju i njoj su komplementarne interpretacijske vođene ture. One kroz osobni kontakt interpretatora-vodiča s publikom omogućuju produbljen posjetiteljski doživljaj. Pomoću posebno kreiranih vodstava, interpretator-vodič potiče posjetitelje na otkrivanje odnosa između fenomena stalne izložbe i značenja koja imaju za lokalnu zajednicu te potiče posjetitelja na razmišljanje i daljnje istraživanje interpretiranih fenomena. Interpretacijske vođene ture prilagođene su ciljnim skupinama, odgovaraju njihovim potrebama i očekivanjima te omogućuju pretvaranje baštinskih fenomena u iskustva i vrijedne posjetiteljske doživljaje za sve ciljne skupine. Interpretacijske vođene ture koriste činjenice, tematski ih povezuju te ih koriste kako bi se posjetiteljima ispričala atraktivna i autentična priča koja će dotaknuti i njihov osobni svijet te će i za njih stvoriti dublje značenje. Interpretatori-vodiči mogu koristiti rekvizite te nuditi kostimirana vođenja. Interpretacijske vođene ture, ali i edukacija djelatnika, osmišljene su u skladu s metodologijom krovne europske organizacije za interpretaciju baštine Interpret Europe.

Programi u multifunkcionalnoj dvorani

Multifunkcionalna dvorana nalazi se u suterenu Kuće Janka Leskovara. Zamišljena je kao višenamjenski prostor koji je programski kompatibilan interpretacijskim temama stalne izložbe i temeljnim izjavama Kuće. Ova dvorana koristi se za odvijanje informativnih, diskurzivnih i edukativnih događanja, a može imati i funkciju izložbene dvorane, stoga je opremljena namještajem i multimedijском opremom koja omogućuje nesmetano odvijanje širokog spektra događanja. Pri opremanju multifunkcionalne dvorane potrebno je uzeti u obzir mogućnosti održavanja hibridnih događanja koja obuhvaćaju izvedbe uživo i *online* prijenose i snimke, odnosno osigurati opremu za snimanje i komunikacijske kanale za emitiranje snimki tih događanja. Najistaknutiji programski partneri su Odbor za očuvanje baštine književnika Janka Leskovara, Muzej grada Pregrade, Gradska knjižnica Pregrada, obrazovne institucije s ovog područja, ali i astronomska društva iz šire okolice.

Poticanje čitanja i pisane riječi

U Kući Janka Leskovara slavi se moć pisane riječi te se provode programi koji potiču čitanje i kreativno izražavanje kroz pisanu riječ. Programi koji se odvijaju u multifunkcionalnoj dvorani potiču sudjelovanje pojedinaca u kulturnim događanjima te tako utječu na poboljšanje ukupne kvalitete života pojedinca i društva.

U multifunkcionalnoj dvorani odvijaju se brojna javna događanja kao što su predavanja i projekcije, a napose dinamična događanja koja potiču dijalog autora i publike, kao što su:

- književne debate i tribine – susreti u kojima književnici kroz moderirane razgovore govore o svojim djelima i aktualnim događanjima te koji nude priliku publici da se upusti u razgovore s njima;
- večeri poezije – čitanje poezije uz glazbenu pratnju u kojima izvođači sudjeluju u stvaranju umjetničke interpretacije pjesničkih ostvarenja;
- performativna predavanja – predavanja koja u ključnim trenucima osim govornog izraza uključuju i druge aspekte ekspresivnog umjetničkog nastupa, kao što su crtanje, video ili svjetlosne projekcije, a koje predstavljaju ključne odrednice rada pojedinog umjetnika;
- predavanja uz projekcije – putopisna, etnografska i filozofska predavanja praćena projekcijama fotografskog i video-sadržaja;
- simpoziji, konferencije, seminari – serije događanja koje omogućuju intelektualnu i kreativnu razmjenu stručnjaka iz područja komparativne književnosti i književne kritike;
- edukacije – događanja koja razvijaju vještine kreativnog pisanja i eksperimentalnog pisanja;
- radionice i natjecanja s posebnim naglaskom na kratku priču;
- čitaonice i čitalački klubovi – događanja koja omogućuju izgradnju čitateljske publike.

Promocija lokalne i međunarodne književnosti

Događanja u Kući Janka Leskovara promoviraju rad domaćih književnika, s naglaskom na predstavljanja mladih književnika i novih umjetničkih ostvarenja te književnika iz Zagorja. Kroz javna događanja ostvaruje se međunarodna kulturna suradnja i prekogranična suradnja sa stručnjacima i umjetnicima iz relevantnih umjetničkih i kulturnih organizacija, sveučilišta, muzeja i interpretacijskih centara posvećenih književnicima i književnom stvaranju. U program Kuće uključeni su i posebni programi kojima se obilježavaju datumi koji su na međunarodnoj i nacionalnoj razini prepoznati kao važni dani za slavljenje čitanja i pisane riječi te života Janka Leskovara:

- Svjetski dan čitanja naglas, 2. veljače;
- Međunarodni dan darivanja knjiga, 14. veljače;
- Dan hrvatske knjige, 22. travnja;
- Svjetski dan poezije, 21. ožujka;
- Svjetski dan knjige i autorskih prava 23. travnja;
- Obljetnica rođenja Janka Leskovara, 12. prosinca;
- Obljetnica smrti Janka Leskovara, 4. veljače.

Čitanje za najmlađe

Čitanje je bitan preduvjet cjelovitog osobnog razvoja te se stoga za djecu, mlade, ali i starije generacije organiziraju različite edukativne aktivnosti kojima se nastoji probuditi njihov interes za čitanje i ponuditi okvir za otkrivanje novih i kreativnih načina razumijevanja knjiga. Posebni programi organizirani su za djecu predškolske, a posebni programi za djecu školske dobi. Organiziraju se primjerice:

- čitanje slikovnica i razvojni programi za djecu predškolske dobi;
- kreativni boravak i likovne radionice za razumijevanje dječje književnosti i lektire (primjerice kroz radionice izrade plakata i stripa na temu književnih djela i tema);

- izrade kratkih filmova (igranih ili *stop-motion*) kroz radionice ekranizacije kratkih književnih djela;
- pričanje priča i radionice *storytellinga*.

Sinergija književnosti i znanosti

Programska linija vezana uz književnost, kozmologiju i astronomiju posebno je važna zbog umrežavanja organizacija i pojedinaca iz ovih područja djelovanja. Ovakva razmjena pridonosi izgradnji publike, strateškim aktivnostima kojima se produbljuju odnosi s postojećom publikom i razvijaju inovativni pristupi prema novoj publici. Programska linija usmjerena prema književnosti, kozmologiji i astronomiji otkriva snažne veze između književnosti i znanosti te propituje na koje sve načine su svemirska prostranstva i astronomska otkrića utjecala na umjetničko stvaralaštvo: likovne umjetnosti, mitologiju, usmenu književnost i književno stvaralaštvo, ali i na koje sve načine umjetnici mogu pridonijeti razumijevanju svijeta koji nas okružuje te razumijevanje pojava i sila koji na naš svijet djeluju. Ova programska linija daje prostora i prezentaciji filozofskih korijena kozmologije i filozofskim promišljanjima o astronomiji, kojima su bili skloni i likovi iz novela Janka Leskovara *Misao na vječnost* i *Kraljica zemlje*. Ovi likovi koristili su svemir kao sredstvo promišljanja te tako misli usmjeravali na beskonačno i apsolutno. U ovoj programskoj liniji mogu biti organizirane aktivnosti kao što su:

- promatranje neba i radionice astronomskih društava;
- popularno-znanstvena predavanja;
- izložbe astrofotografije.

U sklopu ove programske linije obilježavaju se datumi važni za kozmologiju i astronomiju, kao što su:

- Međunarodni dan čovjekova leta u svemir, 12. travnja;
- Međunarodni dan asteroida, 30. lipnja;
- Svjetski tjedan svemira, 4.-10. listopada.

Književnost i mentalno zdravlje

Kroz posebnu programsku liniju provode se aktivnosti orijentirane prema promociji mentalnog zdravlja u sinergiji s različitim umjetničkim rodovima, a napose s književnošću i pisanom riječi. Kroz različite umjetničko-terapijske modele nastoji se unaprijediti kvaliteta života osoba sa psihosocijalnim izazovima, kao što su depresija ili anksioznost, koje pronalazimo i u likovima Janka Leskovara. Svoje mjesto u ovoj programskoj liniji mogu pronaći:

- dramske radionice kao što je kazalište potlačenih – interaktivna kazališna forma u kojoj se publika angažira putem dijaloga i intervencija na sceni te zajedničkim snagama pronalazi rješenja prezentiranih društvenih problema;
- kreativne umjetničke radionice kao što je ekspresivna art terapija – terapijska tehnika koja se temelji na idejama da kreativno izražavanje doprinosi ozdravljenju i mentalnom blagostanju te da svatko, neovisno o talentu i iskustvu, može stvoriti umjetničko djelo;
- radionice kreativnog pisanja – kroz koje se bilježenjem vlastitih misli potiče razvijanje samosvijesti i samopoštovanja te tako i poboljšanja mentalnog zdravlja.

Povremene izložbe u galeriji u dvorišnoj zgradi

U dvorišnoj zgradi Kuće Janka Leskovara nalazi se galerija za povremene izložbe. Galerija je opremljena modularnim namještajem koji se može prilagoditi tipu izložbe, medijima i sadržaju koji se ovdje izlažu. Ovaj prostor namijenjen je održavanju povremenih izložbi u organizaciji Kuće Janka Leskovara, ali i gostujućih izložbi u organizaciji programskih partnera. Povremene izložbe su različitih tematika te mogu biti umjetničke ili edukativne koje uključuju interpretaciju književnih i znanstvenih tema, ljubavi i slično. Prostor je opremljen vrhunskom galerijskom rasvjetom i izložbenim namještajem projektiranim posebno za Kuću Janka Leskovara, u skladu s njegovim vizualnim identitetom.

Programski asistenti – stažisti

Osigurana je odgovarajuća razina osiguranja prostora za povremene izložbe, u smislu video-nadzora, ali i smjenskog rada programskih asistenata. Programski asistenti mogu biti studenti i mladi profesionalci odabrani u višemjesečni program stažiranja u Kući Janka Leskovara. Ovaj program omogućava studentima i mladim profesionalcima društvenih, humanističkih, umjetničkih, turističkih i drugih struka stjecanje praktičnog iskustva rada u organizaciji u kulturi. Kroz međunarodne i europske programe razmjene i financiranja, volonteri pristižu i iz različitih zemalja Europe i tako doprinose europskoj dimenziji Kuće. Asistenti sudjeluju u organizaciji povremenih događanja u galeriji u dvorišnom objektu, ali i u drugim prostorima Kuće, interpretacijskim vođenjima, izradi popratnih materijala za događanja, vođenju web-stranice, društvenih mreža i mjesečnih newslettera te pripremi materijala za press. Programski asistenti imaju svog voditelja koji im delegira zadatke. Za programske asistente mogu biti angažirani i pripadnici ugroženih i manjinskih skupina, kao što su umirovljenici, osobe s invaliditetom i pripadnici nacionalnih manjina, što će pridonijeti njihovoj društvenoj i financijskoj inkluziji u zajednici.

Ponuda suvenirnice

Ponuda suvenirnice temelji se na suvenirima koji su povezani s interpretacijskim temama i temeljnim izjavama Kuće Janka Leskovara, a uključuju osnovnu i proširenu paletu suvenira. Suvenirnica je opremljena policama i prezentacijskim pultovima koji su raspoređeni u prostoru poput otoka, omogućujući nesmetanu prohodnost prostora.

Osnovna paleta suvenira

Osnovna paleta suvenira bazira se na apliciranju elemenata vizualnog identiteta Kuće Janka Leskovara definiranih knjigom grafičkih standarda te vizualnog sadržaja stalne izložbe (ilustracija, fotografija). Osnovnu paletu suvenira čini odjeća i uporabni predmeti kao što su majice i platnene vrećice s printom, bilježnice, keramičke šalice, olovke.

Proširena paleta suvenira

Proširenu paletu suvenira čine predmeti koji su oblikovani u suradnji s širim timom dizajnera, obrtnika, ilustratora, pisaca i drugih kreativaca. Proširena paleta suvenira uključuje ručne radove, publikacije, umjetničke, dizajnerske, ukrasne i odjevne predmete te umjetničko-obrtničke proizvode. Sve suvenire odlikuje originalnost i autentičnost, visoka razina umjetničke i dizajnerske vrijednosti te obrtničke izvedbe.

Suveniri koji potiču kreativno izražavanje i opuštanje

Istaknutu liniju proizvoda čine suveniri iz kolekcije koja potiče kreativno izražavanje, a koja je nastala u suradnji s ilustratorima i umjetnicima. Ova serija suvenira uključuje pribor za pisanje i papirnati asortiman koji inspirira i potiče korisnika na vlastito umjetničko stvaranje (olovke, pisala, šiljila, bilježnice, mape i dr.), ali i uradi-sam komplete za ljubitelje knjiga (kompleti za uvezivanje, tkalački okviri za izradu vlastitih *bookmark*-ova). U ponudi su i bojanke za djecu i odrasle koje posjetitelja pozivaju da uđu u svijet književnih djela.

Ukrasni i umjetnički predmeti

Suveniri Kuće Janka Leskovara doprinose obogaćanju svakodnevice korisnika, unoseći u njegov svakodnevni život umjetnost i književnost, kroz primjerice:

- seriju umjetničkih printeva malih i velikih formata s književnim motivima i citatima (razglednice, poster);
- džepne knjige citata i inspiracijske kartice s motivacijskim porukama u obliku književnih citata za pozitivni doprinos mentalnom zdravlju;
- kozmetičke i druge proizvode čije je oblikovanje i ambalaža inspirirano odgovarajućim književnim motivima (sapuni, kozmetička ogledala).

Književnost, kozmologija i astronomija

Suveniri vezani za kozmologiju i astronomiju približavaju posjetiteljima astronomska otkrića te im omogućuju da djelić nebeskog prostranstva ponesu sa sobom i učine dijelom svog svakodnevnog prostora. Ovi suveniri mogu uključivati:

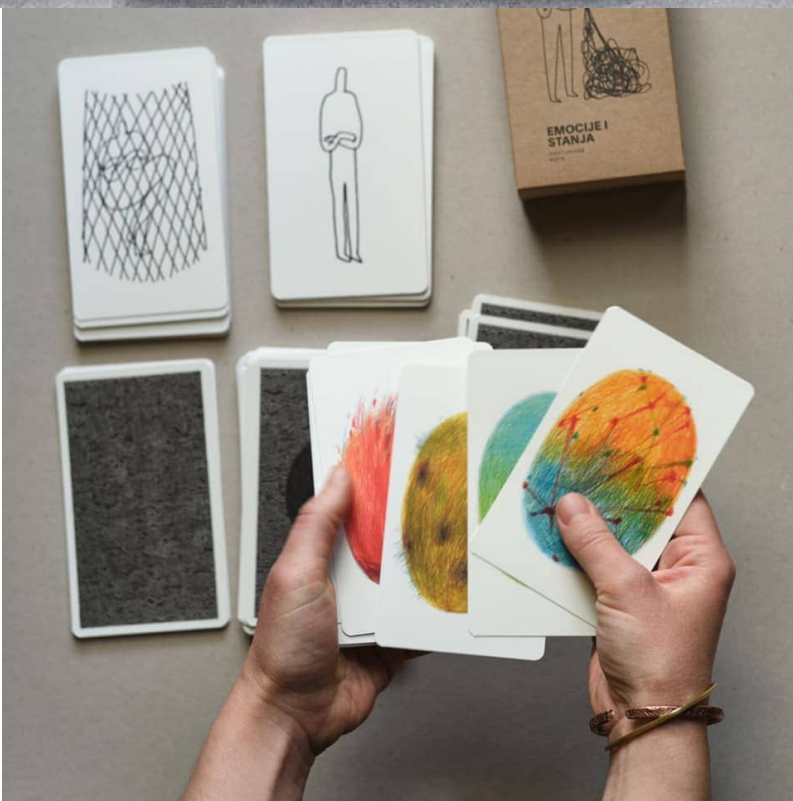
- kalendare i puzzle s prikazima nebeskih tijela;
- postere istaknutih ilustratora i umjetnika na temu svemirskih prostranstava;
- dekorativne predmete, makete, mobile i rasvjetu u obliku nebeskih tijela.

Gastronomski suveniri

Ponuda suvenira uključuje i gastronomske proizvode zbog čega inventar suvenirnice uključuje i opremu za prezentaciju i čuvanje gastronomskih proizvoda, police i prezentacijski pult s hladnjakom. Gastronomska ponuda suvenirnice uključuje lokalne tradicijske prehrambene proizvode i proizvode namijenjene slavlju ljubavi, kao što je ljubavni kolač ili posebno oblikovani slatkiši.

Publikacije

Posebnu produkciju među suvenirima čine publikacije nastale kao rezultat izdavačke djelatnosti Kuće Janka Leskovara, ali i njenih programskih partnera: katalozi, serijske i neserijske publikacije, književna djela. Među publikacijama u asortimanu suvenirnice ističu se monografije o Pregradi i Valentinovu, monografije o dvorcima Hrvatskog zagorja te književna djela i zbornici o radu Janka Leskovara i drugih autora bliskih njegovom književnom stvaralaštvu, ali i brojnih suvremenih književnika. U suvenirnici je moguće kupiti luksuzna i prigodna izdanja ovih publikacija.

Okućnica

Dvorište i vrt Kuće Janka Leskovara prostor je za komunikaciju i prihvata posjetitelja, kao i prostor za održavanje raznolikih događanja na otvorenom te mjesto za predah i druženje posjetitelja. Okućnica je opremljena urbanom opremom i namještajem koji omogućuju nesmetano odvijanje ovih funkcija.

Zagorski vrt

Okućnica je hortikulturalno uređena kao park na način da evocira ambijent zagorskog vrta, s kultiviranim i autohtonim biljem specifičnim za područje Hrvatskog zagorja. S obzirom na to da je Janko Leskovar bio vinogradar, ovdje je zasađeno i nekoliko sadnica autohtonih sorti vinove loze koji će evocirati taj aspekt njegova života. Svoje mjesto ovdje pronalazi i drugo bilje koje se spominje u Leskovarovim djelima, a u tom smislu se i provodi interpretacija ovih biljaka, kroz njihovu simboličku dimenziju.

Portretna skulptura Janka Leskovara

Na istaknutoj poziciji u parku nalazi se skulptura Janka Leskovara. Ovaj ikonički portret izveden je kao javna plastika koja postaje zaštitni znak i zaštitno lice grada Pregrade i Valentinova, a podržava iskustvo duha mjesta i doživljaj rada jednog književnika u lokalnom kontekstu. Skulptura Janka Leskovara nastaje kroz suradnju s vrhunskim umjetnicima koji su verzirani za rad u trajnim materijalima i javnoj plastici u urbanom okolišu. Za izvođenje skulpture organizira se natječaj, koji može biti javni ili pozivni, a koji uključuje suvremeno shvaćanje spomenika.

Dječja igra i zabava u dvorištu Kuće

Okućnica je obogaćena elementima namijenjenim dječjoj igri, tematsko-edukativnim dječjim igralištem koje sadrži sprave čije je oblikovanje inspirirano temama i sadržajem stalne izložbe Kuće Janka Leskovara: svemirom i ljubavlju. Dječje sprave su lako dostupne, a za njihovo sigurno korištenje stvoreni su svi nužni preduvjeti kao što je odgovarajuća priprema terena, izvedba podloge, ograđeni prostor. Dječje igralište odgovara najvišim standardima oblikovanja, izvedbe i funkcionalnosti.

Prostor za zaljubljene – stablo želja

Valentinovo je mjesto na kojem se slavi ljubav i u ljubavi stvaraju uspomene. Kuća Janka Leskovara potiče kreiranje novih simboličnih rituala za sreću u ljubavi. Primjerice, u dvorištu se postavlja stablo na koje posjetitelj može zavezati vrpce sa svojom porukom: željom ili zahvalom za ljubav. Vrpce su izrađene od laganih, neškodljivih i biorazgradivih materijala, a posjetitelj ih za simboličan novčani iznos može preuzeti u suvenirnici. Ovaj ritual za posjetitelje evocira i raspoloženja koja su sadržana u Leskovarovim djelima – gdje je krajolik oko likova Janka Leskovara ogledalo njihovih unutarnjih raspoloženja. Vedrina raznobojnih vrpce na stablu u dvorištu Kuće, prizivat će pozitivna raspoloženja kada je i krajolik obojan živim tonovima.

Topografija Janka Leskovara

Topografija Janka Leskovara podloga je za izradu krovnog interpretacijskog plana koji će na sustavan i inovativan način pristupiti interpretaciji i prezentaciji baštinskih i književnih fenomena vezanim uz Leskovarovo stvaralaštvo na području grada Pregrade, ali i na širem području Hrvatskog zagorja. Ovi baštinski i književni fenomeni vezani su uz Janka Leskovara, krug intelektualaca s kojima je u razmjeni i dijalogu stvarao, kao i dvorce koji su bili mjesta zasjedanja intelektualaca i mjesta intelektualne razmjene, ali i krajobrazne elemente na koje se pozivao u svojim djelima.

Topografija Janka Leskovara inspiracija je za sve ljubitelje avantura i otkrivanja kulturne povijesti grada Pregrade i Hrvatskog zagorja. Na odabranim punktovima realiziraju se umjetnička ostvarenja u javnom prostoru, kao što su skulpture i murali, te interpretacijske ploče na kojima se interpretiraju odabrani baštinski i književni fenomeni. Ova mjesta koriste infrastrukturu postojećih pješačkih i biciklističkih staza. Sva ova mjesta teže svom gravitacijskom središtu, Kući Janka Leskovara, i pozivaju posjetitelje da Kuću posjete.

Plan provedbe realizacije stalne izložbe

Izvedbena dokumentacija

Terminski plan: 6-8 mjeseci (ovisi o kompleksnosti i kvadraturi)

Nakon odrađene prve faze i izrađene idejne muzeološke koncepcije stalne izložbe Kuće Janka Leskovara, slijedi druga faza u kojoj se razvijaju Definirana muzeološka koncepcija – Cjeloviti muzeološki program i Likovni postav stalne izložbe, odnosno izvedbena rješenja: muzeologije/interpretacije baštine i razvoja sadržaja, grafičkog dizajna, produkt dizajna, IT i multimedija dizajna, dizajna rasvjete i dizajna ozvučenja. Tijekom izrade ovih dokumenata potrebna je kontinuirana koordinacija između članova autorskog tima.

Muzeologija/interpretacija/razvoj sadržaja

Izvedbena muzeološka dokumentacija, odnosno Definirana muzeološka koncepcija – Cjeloviti muzeološki program, krovni je dokument kustosa/muzeologa / interpretatora baštine u drugoj fazi procesa rada na razvoju stalne izložbe Kuće Janka Leskovara.

Izvedbeno rješenje muzeologije/interpretacije:

Cjeloviti muzeološki program – Definirana muzeološka koncepcija je dokument koji objedinjuje sastavne elemente idejnog rješenja i donosi detaljnu interpretacijsku, sadržajno-tematsku i oblikovnu razradu svih izložbenih elemenata.

Ovdje se razrađuje priča (sinopsis) i sve tematske cjeline kojima se prenose poruke izložbe, donosi konačna razrada tipova izložbenih elemenata koji prenose određene razine poruka.

Sastavni dio Cjelovitog muzeološkog programa je Plan razvoja sadržaja koji donosi detaljne upute za razvoj sadržaja svih izložaka stalnog postava. Cilj je ovog plana odrediti detaljne parametre za produkciju svih tekstualnih i vizualnih sadržaja stalne izložbe koji čine srž interpretacije i prezentacije novog stalnog muzejskog postava Kuće Janka Leskovara te služe kao podloga za izradu Likovnog postava stalne izložbe.

Dizajn

Na temelju Cjelovitog muzeološkog programa – Definirane muzeološke koncepcije, Likovni postav stalne izložbe, odnosno zasebna izvedbena rješenja dizajna donose razradu, nacрте i tehničke specifikacije za razvoj svih izložaka stalnog postava. Izvedbena rješenja se odnose na različite tipove dizajna koji su ključni za razvoj likovnog oblikovanja izložbe, a njihovi pojedini zadaci i ciljevi navedeni su u nastavku.

Izvedbeno rješenje grafičkog dizajna

Izvedbeno rješenje grafičkog dizajna donosi razradu elemenata važnih za vizualnu prezentaciju Kuće Janka Leskovara. Dokumentacija se sastoji od dva dijela: razrade vizualnog identiteta Kuće Janka Leskovara i izvedbenog rješenja za sve 2D vizualne elemente stalne izložbe.

Izrada knjige standarda

- Izrada osnovnog koncepta vizualnih komunikacija
- Izrada osnovnih elemenata vizualnog identiteta
- Razvijanje vizuala pomoću raznih aplikacija grafičkog dizajna

- Definiranje logotipa, znaka i njihova isporuka u vektorskom obliku
- Izrada sheme boja, primarnih i sekundarnih
- Definiranje izrade ili prilagodba primarne i sekundarne tipografije
- Dizajn sredstava vizualne komunikacije
- Predstavljanje primjera aplikacije vizualnog identiteta s tri do pet primjera

Izrada izvedbenog rješenja stalne izložbe

- Dizajn svih grafičkih elemenata interpretacije – interpretacijskih grafika i osnovnih elemenata signalizacije/informativnih tabli
- Priprema ilustracija, fotografija i arhivskih materijala
- Oblikovanje sadržaja
- Grafička priprema i obrada teksta i ilustracija
- Prijelom (*layout*) i priprema za tisak
- Procjena troškova tiska, usluge grafičkog muzejskog dizajna u implementaciji stalne izložbe i montaža likovnog postava stalne izložbe

Izvedbeno rješenje produkt dizajna

Izvedbeno rješenje produkt dizajna donosi razradu elemenata scenografije, odnosno prostornih elemenata i izložbenog namještaja stalne izložbe Kuće Janka Leskovara.

- Postavljanje prostornih koncepata i komunikacije u interijeru i eksterijeru prostora stalne izložbe
- Definiranje trodimenzionalnih interpretacijskih elemenata likovnog postava stalne izložbe
- Dizajniranje interpretacijskih izložaka, namještaja i drugih 3D elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Izbor konfekcijskog namještaja za opremu prostora stalne muzejske izložbe
- Odabir materijala za uređenje interijera i elemenata eksterijera prostora stalne muzejske izložbe
- Izrada 3D vizualizacija (*rendering*) za izvedbenu muzeološku koncepciju
- Razrada ideja likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Razvoj detaljnih izvedbenih rješenja za interpretacijske izložke i namještaj likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Procjena troškova izvedbe, usluge muzejskog produkt dizajna i montaže

elemenata muzejskog produkt dizajna u realizaciji stalne muzejske izložbe

Izvedbeno rješenje IT i multimedija dizajna:

Izvedbeno rješenje IT i multimedija dizajna donosi razradu hardverskih i softverskih rješenja stalne izložbe Kuće Janka Leskovara, kao i specifikacije za upravljanje multimedijским sustavom.

- Definira sustavan popis poslova dizajna te programiranja s detaljnim opisom funkcioniranja softverskog rješenja aplikacije
- Donosi točne pozicije i specifikacije multimedijalne opreme
- Procjena troškova nabave opreme, usluga dizajna i programiranja, te montaže i testiranja svih elemenata muzejskog IT i multimedija dizajna u realizaciji stalne muzejske izložbe

Izvedbeno rješenje dizajna rasvjete

Izvedbeno rješenje dizajna rasvjete donosi razradu rasvjetnih rješenja interijera stalne izložbe Kuće Janka Leskovara.

- Donosi sustavan popis poslova kreiranja rasvjetnih rješenja za izložbene cjeline, kao i za pojedine izložke
- Procjena troškova kreiranja rasvjetnih rješenja, nabave opreme, usluge dizajna i programiranja, te montaže i testiranja svih elemenata muzejskog dizajna rasvjete u realizaciji stalne muzejske izložbe

Izvedbeno rješenje dizajna ozvučenja

Izvedbeno rješenje dizajna ozvučenja donosi razradu elemenata ozvučenja stalne izložbe Kuće Janka Leskovara.

- Donosi sustavan popis poslova kreiranja glazbenih podloga za izložbene cjeline, kao i za pojedine izložke
- Procjena troškova kreiranja glazbenih podloga, nabave opreme, usluga dizajna i programiranja, te montaže i testiranja svih elemenata muzejskog dizajna rasvjete i zvuka u realizaciji stalne muzejske izložbe

Troškovnici izvedbenih rješenja

Izlošci definirani i razrađeni u dokumentima izvedbenih rješenja raspisani su u detaljnim finalnim troškovnicima. Usklađenost izvedbenih rješenja i troškovnika postignuta je primjenom sustava s razrađenim šiframa pod kojima se svaki izložak razrađuje u svim izvedbenim rješenjima.

Troškovnik daje prikaz troškovničkih stavki svakog izloška te sadrži minimalno šifru izloška, opis stavke, jedinicu mjere, količinu, jediničnu cijenu i ukupnu cijenu koja uključuje stopu PDV-a.

Troškovnici izvedbenih rješenja temelj su za upravljanje budžetom projekta, nabavama izvođača i kontrolom cjelokupne investicije u fazi implementacije.

Implementacija

Terminski plan: 9-18 mjeseci (ovisi o kompleksnosti i kvadraturi)

Uz članove autorskog tima muzejske izložbe, muzeologe / interpretatore / dizajnere, u ovoj fazi se u projekte uključuje velik broj suradnika iz različitih područja znanosti, umjetničkih disciplina, obrta i usluga koji će u produkciji stalne izložbe sudjelovati sukladno prethodno izrađenoj dokumentaciji.

U procesu implementacije potrebno je osigurati kontinuitet autorskog tima koji je pripremao dokumentaciju u prethodnim fazama. Kontinuitet tima garantira kvalitetu provedbe i ključan je za uspjeh projekta. Svi članovi autorskog tima kroz cijeli proces implementacije koordiniraju se međusobno i s izvođačima te preuzimaju ulogu nadzora nad provedbom segmenta koji pokrivaju. Zadaci i ciljevi koje u ovoj fazi ispunjavaju članovi autorskog tima navedeni su u nastavku.

Muzeologija / interpretacija / upravljanje

Usluge muzeologa / interpretatora:

- Muzeološko upravljanje i koordinacija procesa razvoja sadržaja stalne izložbe: detaljno raspisivanje projektnih zadataka za razvoj vizualnog sadržaja (ilustracija, fotografija, stripova, animacija, aplikacija...) i tekstualnog sadržaja (interpretacijskih tekstova, pozivnih tekstova, tekstova aplikacija)
- Organiziranje i koordinacija verifikacije svih projektnih zadataka od strane specijalista verifikatora
- Koordiniranje nabave vizualnog i tekstualnog sadržaja izborom autora čiji rad odgovara tematskom i vizualnom identitetu izložbe (selekcija ilustratora, fotografa, autora animiranih filmova, maketara, umjetnika, snimatelja, kipara, pisaca...)
- Urednički posao – sadržajno i vizualno uređivanje svih nabavljenih sadržaja i njihova znanstvena verifikacija u suradnji sa specijalistima verifikatorima
- Koordinacija lekture, prijevoda i korektura teksta

- Suradnja i koordinacija sa svim dizajnerima i produkcijskim timovima, a posebno u procesima aplikacije sadržaja u sve medije (2D, 3D, IT)
- Prikupljanje podataka za Knjigu realizacije koja sadrži završne verzije realiziranog sadržaja stalne izložbe zbog čega tijekom procesa realizacije izložbe Knjiga realizacije služi kao izvještajni dokument za praćenje procesa razvoja sadržaja, a nakon realizacije stalne izložbe kao evidencija izvedenog sadržaja
- Terenski rad, sudjelovanje na sastancima i dogovorima s timom, koautorima, dobavljačima i davateljima usluga, pregledi izvedbe elemenata likovnog postava po završetku radova

Dizajn

Usluge grafičkog dizajna:

- Unos i formatiranje teksta (prebacivanje u definirane stilove) svih grafičkih elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Dizajn i prijelom grafičkih elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe koji se moraju presložiti nakon korekcija teksta
- Pregled i selekcija novih fotografija (kontrola rezolucije, art direktorska procjena kvalitete)
- Pregled rezolucije ili skeniranje novih ilustracija (ovisno kako ih ilustrator dostavlja; kao digitalne verzije ili rukom crtane)
- Obrada kolora novih ilustracija i fotografija
- Finalna izmjera svih ploha u postavu (slijedi nakon izvedbe svih elemenata namještaja, odnosno muzejskog produkt dizajna i arhitekture) na koje se apliciraju grafički elementi likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Korekcije u prijelomu prema finalnim izmjerama svih grafičkih elemenata na svim ploham likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Dodatne korekcije svih grafičkih elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe u skladu s konzultacijama s tiskarom (korekcije kolora, dodatne preinake zbog specifičnosti izrade...)
- Kontrola tiska i odobravanja uzoraka svih grafičkih elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Kontrola montaže svih grafičkih elemenata likovnog postava stalne

muzejske izložbe

- Terenski rad, sudjelovanje na sastancima i dogovorima s timom, koautorima, dobavljačima i davateljima usluga, pregledi izvedbe elemenata likovnog postava po završetku radova

Usluge produkt dizajna:

- Adaptacija elemenata produkt dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe u izvedbenom rješenju u slučaju izmjena dimenzija prostora, stručni nadzor i dorada radioničkih nacrtu neposredno prije samog procesa izvedbe elemenata muzejskog produkt dizajna
- Konzultacije i koordinacija rada s izvođačima elemenata produkt dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Pregled i nadzor probnih elemenata i dijelova opreme (odlazak u radionicu) tijekom izrade elemenata produkt dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Koordinacija rada izvođača koji izvide elemente muzejskog produkt i grafičkog dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe u slučaju kada se grafički element aplicira na element produkt dizajna
- Koordinacija rada izvođača koji izvide elemente muzejskog produkt i IT multimedijalnog dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe u slučaju kada se element IT multimedije aplicira na element produkt dizajna
- Stručni nadzor kvalitete izvedbe i montaže elemenata produkt dizajna likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Stručni nadzor i prilagodba dizajna i radioničkih nacrtu neposredno prije samog procesa izvedbe elemenata muzejskog produkt dizajna
- Koordinacija s izvođačima, dorada radionički nacrtu, pregled korištenih materijala (odlazak u radionicu)
- Terenski rad, sudjelovanje na sastancima i dogovorima s timom, koautorima, dobavljačima i davateljima usluga, pregledi izvedbe elemenata likovnog postava po završetku radova

Usluge u području IT i multimedija dizajna:

- Kreiranje i izvedbu softverskih rješenja te implementacija multimedijalnih sustava, uz cjelokupni razvoj aplikacija (dizajn responzivnog sučelja, dizajn korisničkog iskustva, programiranje i testiranje aplikacije)
- Nabavu, izradu i isporuku multimedijalne opreme
- Instalaciju audio/video/signalizacijskih/energetskih kablova, kabelskih kanalic i sl.
- Montažu opreme i nosača, konektiranje kablova i spajanje opreme
- Podešavanje opreme i integracija sustava do pune funkcionalnosti
- Programiranje centralne jedinice prema vremenskom nizu događanja kroz radno vrijeme (po predlošku i u koordinaciji sa autorom postava i projektantom)
- Programiranje sustava paljenja i pokretanja sustava te gašenja
- Programiranje *macro* naredbi za pojednostavljeno upravljanje cjelokupnom dvoranom
- Programiranje sistemskih stranica i korisničkih postavki: Interveniranje unutar određene scene i mijenjanje parametara scene; pristup svakom pojedinom bitnom parametru upravljanih uređaja u sklopu sustava
- Testiranje sustava i puštanje u rad
- Terenski rad, sudjelovanje na sastancima i dogovorima s timom, koautorima, dobavljačima i davateljima usluga, pregledi izvedbe elemenata likovnog postava po završetku radova
- Edukacija zaposlenika za rad sa sustavom

Usluge u području dizajna rasvjete i zvuka:

- Kreiranja rasvjetnih rješenja i glazbenih podloga za izložbene cjeline, kao i za pojedine izložke
- Odabir ponuđene opreme od dobavljača i ponuđenih rješenja aplikacije za interpretacijska pomagala: i) prema uvidu u ponuđene specifikacije i tehničku dokumentaciju; ii) prema testiranju i pregledom izložbenih primjera u *showroomu* (dizajn, kvaliteta izvedbe i mogućnosti upravljanja)
- Programiranje sustava rasvjete i ozvučenja postava
- Programiranje scena rasvjete i ozvučenja usklađenih sa scenarijima postava
- Programiranje interaktivnih elemenata postava (interakcije između multimedijalnih aplikacija i elemenata postava)
- Nabava i montaža elemenata muzejskog dizajna rasvjete i zvuka
- Usmjeravanje muzejske rasvjete i podešavanja zvuka nakon postavljanja svih elemenata likovnog postava stalne muzejske izložbe
- Terenski rad, sudjelovanje na sastancima i dogovorima s timom, koautorima, dobavljačima i davateljima usluga, pregledi izvedbe elemenata likovnog postava po završetku radova